

VšĮ Investuok Lietuvoje

Atviros Vyriausybės iniciatyvos

Virtualios buveinės įkūrimas

Viešosios konsultacijos

Virtualios buveinės įkūrimo galimybės Lietuvoje

ATASKAITA

Adelė Jaškūnaitė ir Raminta Olbutaitė

Vilnius

2018

Kuriame
Lietuvos ateitį

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

 **Investuok
Lietuvoje**

Turinys

---

1. Santrumpos ir sąvokos	2
2. Įvadas	3
3. Viešosios konsultacijos vykdymo metodologija	4
1 metodas: pusiau struktūrizuoti giluminiai interviu	4
2 metodas: elektroninė juridinių asmenų steigėjų apklausa	5
4. Viešosios konsultacijos vykdymo aprašymas	6
Inicijavimas	6
Organizavimas	6
Vykdymas	6
Analizė ir vertinimas	8
Viešinimas	8
5. Išvados	10
6. Priedai	12

1. Santrumpos ir sąvokos

AB - Akcinė bendrovė.

CK - Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas.

ES - Europos Sąjunga.

EI. valdžia (e. valdžia) – elektroninė valdžia.

IVPK – Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Susisiekimo ministerijos.

LR - Lietuvos Respublika.

LRV - Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

UAB - Uždaroji akcinė bendrovė.

VĮ - Valstybės įmonė.

VšĮ - Viešoji įstaiga.

Kitos šioje ataskaitoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme¹.

---

¹ Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymas:
<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.85C510BA700A/vHQxeujLp>

2. Įvadas

Atlikus teminį tyrimą „Virtualios buveinės įkūrimo galimybės Lietuvoje“, paaiškėjo, jog vos 35 adresais yra registruotos daugiau nei 10 tūkst. Lietuvos įmonių. Tyrimo metu pastebėta, jog vis dažniau įmonių, asociacijų ir kitų juridinių asmenų steigėjai, neturintys fizinio adreso, registracijos metu perka vadinamąją virtualaus biuro paslaugą iš tarpininkų. Taip pat tyrimas parodė, jog didėjantis juridinių asmenų steigėjų mobilumas lemia tai, kad įprastais būdais vykdoma komunikacija (popieriniais laiškais) tampa vis mažiau efektyvi. Dėl to apsunkinama komunikacija tarp viešojo sektoriaus ir juridinių asmenų fiziniu buveinės adresu, siunčiama popierinė korespondencija dažnai nepasiekia įmonės vadovų ar juos pasiekia per vėlavimus. Juridinių asmenų registre kaupiami duomenys praranda patikimumą dėl savo tikslumo, kontroliuojančioms institucijoms vis sunkiau susisiekti su įmonėmis². Danija, pakeitusi valstybės institucijų siunčiamus popierinius laiškus į elektroninius, siunčiamus saugia el. platforma, kasmet sutaupo apie 134 mln. eurų.

Įmonių steigimo ciklo supaprastinimo svarba skaitmeninant procesus viešajame sektoriuje yra pabrėžiama tiek Valstybės pažangos strategijoje „Lietuva 2030“, tiek XVII Vyriausybės programoje. Darbe 3.1.4. „Valstybės informacinių išteklių infrastruktūros konsolidavimas ir valstybės informacinių sistemų modernizavimas“ numatomas: „8. Viešojo sektoriaus efektyvumo didinimas, modernizuojant ir skaitmeninant procesus: visų valstybinių institucijų naudojimas elektroninių dokumentų sistema, užtikrinant, kad visi viešojo sektoriaus dokumentai būtų siunčiami e. pristatymo sistema“. Virtualios buveinės projektas leistų ne tik supaprastinti įmonių steigimo ciklą skaitmeninant procesus viešajame sektoriuje, bet ir paskatinti valstybines institucijas rinktis egzistuojančias elektronines platformas vietoje įprastų popierinių laišku komunikacijai su juridiniais asmenimis.

Išnagrinėjus teminio tyrimo metu iškilusias problemas atsirado viešosios konsultacijos poreikis su ministerijų ir joms pavaldžių įstaigų atstovais, verslą vienijančių asociacijų atstovais bei teisės ekspertais ir verslo atstovais. Viešosios konsultacijos metu siekta išsiaiškinti, kaip juridinių asmenų steigėjai vertina virtualią buveinę bei komunikaciją su valstybės institucijomis vykdomą tik elektroniniu būdu, kokios el. priemonės būtų tinkamiausios virtualios buveinės įgyvendinimui bei kokie teisiniai pasiūlymai ar pakeitimai efektyviausiai užtikrintų suinteresuotų šalių poreikius. Viešosios konsultacijos metu pagrįstas virtualios buveinės poreikis bei nauda verslo subjektams ir valstybės institucijoms, apžvelgta teisinės bazės pakeitimų strategija bei parengtas techninių priemonių pritaikymo planas. Viešosios konsultacijos rezultatai ir išvados naudotos virtualios buveinės įgyvendinimo strategijai rengti. Visos gautos įžvalgos dėl virtualios buveinės įteisinimo bei rekomendacijos dėl el. valdžios priemonių plėtros, bus pristatytos ir pateiktos IVPK, Ūkio ministerijai ir Susiekimo ministerijai bei pagal poreikį kitoms suinteresuotoms šalims.

Kadangi virtualios buveinės įkūrimas gali tiesiogiai paliesti kontroliuojančių institucijų veiklą, viešosios konsultacijos metu skirtas didesnis dėmesys konsultacijoms su institucijomis, kurių veikla yra susijusi su juridinių asmenų veiklos kontrole, priežiūra bei konsultavimu.

---

² Teminis tyrimas „Virtualios buveinės įkūrimo galimybės Lietuvoje“:
<http://kurkl.lt/wp-content/uploads/2017/10/Virtualios-buvein%C4%97s-%C4%AFk%C5%ABrimo-galimyb%C4%97s-Lietuvoje.pdf>

3. Viešosios konsultacijos vykdymo metodologija

Viešosios konsultacijos „Virtualios buveinės įkūrimo galimybės Lietuvoje“ vykdymas susideda iš šių etapų: inicijavimas, organizavimas, vykdymas, analizė, vertinimas, viešinimas. Suorganizuota viešoji konsultacija buvo vykdyta taikant šiuos konsultavimosi metodus: pusiau struktūrizuoti giluminiai interviu bei elektroninė juridinių asmenų steigėjų apklausa. Taikant šiuos du metodus laikytasi visų aukščiau minėtų konsultacijos vykdymo etapų.

1 metodas: pusiau struktūrizuoti giluminiai interviu

Ši interviu forma pasirinkta dėl didelio respondentų užimtumo bei šio metodo privalumų, kurie leido didelės apimties viešosios konsultacijos temą skaidyti, pritaikant prie respondento ekspertinių žinių. Taip pat šis metodas suteikė dinamiškumo ir lankstumo, kuomet galima užduoti papildomus išskylančius klausimus. Pusiau struktūrizuoti giluminiai interviu (Priedas nr. 1) leido sukaupti informaciją iš įvairių sričių specialistų su konkrečiais ir giliais atsakymais. Lanksti interviu forma suteikė galimybę aptarti ir kitus susijusius klausimus, kurie gali turėti ypatingos reikšmės vertinant virtualios buveinės įkūrimo rizikas, naudas bei įgyvendinimo alternatyvas. Šis būdas leido sukaupti maksimalų informacijos kiekį, susijusį su viešosios konsultacijos tema, bei taikyti įvairius sukauptos medžiagos analizės ir panaudojimo metodus.

Suinteresuotos šalys, dalyvavusios pusiau struktūrizuotose giluminiuose interviu:

1. LRV kanceliarijos, Strateginių kompetencijų grupės patarėjas M. Jokūbauskas;
2. LR ūkio ministras V. Sinkevičius;
3. LR ūkio viceministras M. Skuodis;
4. LR ūkio ministerijos Įmonių teisės ir verslo aplinkos gerinimo departamento, Įmonių teisės skyriaus vedėja J. Staneikaitė;
5. LR ūkio ministerijos Įmonių teisės skyriaus vyriausioji specialistė R. Steckienė;
6. LR ūkio ministerijos Įmonių teisės ir verslo aplinkos gerinimo departamento direktorė M. Kaupelienė;
7. IVPK direktoriaus pareigas laikinai einantis K. Andrijauskas;
8. IVPK Projektų skyriaus vyriausiasis specialistas A. Marcinkevičius;
9. IVPK Struktūrinių fondų administravimo skyriaus vadovas S. Razgus;
10. LR susisiekiimo viceministras P. Martinkus;
11. LR susisiekiimo ministerijos Informacinės visuomenės politikos departamento direktoriaus pavaduotoja K. Semėnė;
12. LR susisiekiimo ministerijos Informacinės visuomenės politikos departamento direktorius P. Jakavonis;
13. VĮ „Registrų centro“ direktoriaus pareigas laikinai einanti I. Tarailienė;
14. VĮ „Registrų centro“ Juridinių asmenų registro departamento viršininko pavaduotoja R. Kunigelytė;
15. VšĮ „Investuok Lietuvoje“ Projektų valdymo departamento direktorius T. Jagminas;
16. VšĮ „Investuok Lietuvoje“ Investicijų plėtros departamento vyr. projektų vadovas U. Ramanauskas;
17. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (SODRA) Informacinės sistemos plėtros skyriaus vedėjas D. Kumpis;

18. Vilniaus miesto VIII advokatų kontoros advokato padėjėjas, „Lietuvos teisininkų draugijos“ narys L. Ragauskis;
19. Pasaulio banko ekspertas G. Kadziauskas;
20. VĮ „Regitra“ generalinio direktoriaus pavaduotojas S. Šuminas;
21. VĮ „Regitra“ vadovas V. Mūžas;
22. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos Mokestinių prievolių departamento direktorės pavaduotoja V. Ginevičienė;
23. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos Mokestinių prievolių departamento, Paslaugų administravimo skyriaus vedėja A. Butkuvienė;
24. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos Mokestinių prievolių departamento, Paslaugų administravimo skyriaus vyriausioji specialistė L. Vidzickė;
25. VšĮ „Versli Lietuva“ Verslumo departamento direktorius G. Morkūnas;
26. VšĮ „Versli Lietuva“ projektų vadovas R. Čižas;
27. AB „Lietuvos pašto“ Informacinių technologijų paslaugų vystymo vadovas A. Kovalyov;
28. AB „Lietuvos pašto“ Informacinių technologijų departamento Sistemų planavimo skyriaus projekto vadovas M. Sadauskas;
29. Lietuvos Banko teisininkė A. Kazlauskienė;
30. Lietuvos Banko valdybos nario patarėja J. Govina;
31. Asociacijos „Infobalt“ vykdomasis direktorius P. Vertelka;
32. UAB „NRD CS“ viešojo sektoriaus valdymo ir modernizacijos ekspertas R. Žylius;
33. UAB „NRD CS“ tarptautinio vystymo projektų vadovė/konsultantė M. Makauskaitė;
34. UAB „Creditreform“ vadovas S. Žilinskas;
35. Migracijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus pavaduotojas J. Vidickas;
36. Nacionalinės Teismų administracijos Teisės skyriaus vedėja L. Griškevič;
37. Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos, Pinigų plovimo prevencijos valdybos viršininkas S. Šileikis;
38. SEB banko Teisės departamento vadovas K. Zaveckas;
39. Advokatų kontoros „Ellex Valiunas“ partnerė, Įmonių teisės ir įmonių susijungimo ir įsigijimo praktikos grupės vadovė D. Burgienė;
40. UAB „Deloitte Lietuva“ partneris, advokatas G. Bartkus;
41. Lietuvos savivaldybių asociacijos direktorė R. Žakaitienė.

2 metodas: elektroninė juridinių asmenų steigėjų apklausa

Šis metodas buvo pasirinktas, norint pasiekti kuo didesnę respondentų visumą Lietuvoje. Kadangi virtualios buveinės įkūrimo klausimas aktualus visoje Lietuvoje gyvenantiems asmenims, buvo pasirinkta elektroninė apklausa, kuri neribotų respondentų pagal jų buvimo vietą. Apklausos respondentai buvo juridinių asmenų steigėjai. Respondentai buvo tiriami nedideliu kiekiu klausimų apie juridinio asmens steigimą, galimas kliūtis registruojant juridinį asmenį kitiems asmenims priklausančiose patalpose bei komunikaciją elektroninėmis priemonėmis. Apklausa buvo vykdoma atsakant į klausimus „Google“ apklausos formoje. Norint užtikrinti, jog apklausa pasiektų ir respondentes, kuriems elektroninės paslaugos yra mažiau patrauklios, pasirinkta apklausą vykdyti ne tik elektroniniu būdu. Apklausa taip pat vykdyta VšĮ „Lietuvos Junior Achievement“ „Verslas jauniems“ renginio metu (2018 m. vasario 9 d.). Iš viso apklausoje dalyvavo 122 respondentai (Priedas Nr. 2).

4. Viešosios konsultacijos vykdymo aprašymas

Viešojo konsultacija vyko šiais etapais:

1. Inicijavimas

Viešojo konsultavimosi procesas pradėtas nuo inicijavimo etapo, kurio metu buvo įvertintos suinteresuotos šalys, turimi ištekliai bei skirtas laikas tinkamam pasiruošimui atlikti viešąją konsultaciją. Visa veikla, tokia kaip individualių konsultacijų su specialistais rengimas, reikiamos medžiagos analizė ir parengimas, informacijos struktūravimas ir t.t., buvo atliekama projekto vadovių resursais. Elektroninė juridinių asmenų steigėjų apklausa buvo vykdoma nuo 2018 m. sausio 18 d. iki vasario 20 d. Pusiau struktūrizuoti giluminiai interviu buvo vykdomi daugiau nei 4 mėnesius nuo 2017 m. spalio 15 d. iki 2018 m. vasario 26 d.

Konsultacijos aplinka susidarė iš šių sričių analizės:

- fizinės buveinės registracijos efektyvumo ir jos funkcijų įgyvendinimo problematika;
- alternatyvos fizinei buveinei - virtualios buveinės įkūrimo galimybės, palengvinant juridinių asmenų steigimą bei komunikaciją su valstybės institucijomis.

Šiuo metu Lietuvoje steigiant juridinį asmenį yra būtina įregistruoti buveinę, kuri šiuo metu yra apibrėžiama fizinėmis patalpomis. Šio projekto teminio tyrimo metu buvo atskleista, jog dažnai atvejais šis reikalavimas yra perteklinis, faktinės juridinių asmenų atstovų buvimo vietos dažnai nesutampa su įregistruotomis, tad komunikacija buveinės adresu tampa neefektyvi. Įkūrus virtualią buveinę, svarbu, jog ši užtikrintų fizinės buveinės funkcijas, tačiau viešosios konsultacijos metu ieškota naujų sprendimų šioms funkcijoms įgyvendinti, užtikrinant paprastesnį juridinių asmenų registravimą bei jų komunikaciją su valstybės institucijomis.

2. Organizavimas

Viešosios konsultacijos metu iškeltas tikslas - iširti ir nustatyti, kokios yra virtualios buveinės įkūrimo galimybės Lietuvoje. Tikslinėmis grupėmis buvo pasirinkta: viešojo sektoriaus atstovai, kurių veikla yra glaudžiai susijusi su juridinių asmenų steigimu, kontrole, priežiūra bei konsultavimu, viešųjų elektroninių paslaugų teikimu, taip pat privataus sektoriaus atstovai - ekspertai, turintys patirties įmonių teisės srityje, el. paslaugų kūrimo bei juridinių asmenų steigėjai. Viešajai konsultacijai buvo pasirinkti šie metodai: pusiau giluminiai struktūrizuoti interviu bei elektroninė juridinių asmenų steigėjų apklausa. 2018 m. sausio 18 d. - vasario 20 d. vykdytos elektroninės apklausos metu buvo keliamas tikslas sulaukti 100 atsakymų iš įvairių juridinių asmenų steigėjų. Paskutinę apklausos dieną surinkti 122 atsakymai.

3. Vykdymas

Per numatytą laikotarpį atliekant pusiau struktūrizuotus giluminius interviu ir elektroninę juridinių asmenų steigėjų apklausą buvo gauti virtualios buveinės įkūrimo Lietuvoje pasiūlymai. Pasiūlymai suskirstyti į šias dalis: teisinių pakeitimų pasiūlymų paketas bei praktiniam įgyvendinimui reikalingų pakeitimų paketas, leidžiantys įgalinti virtualią buveinę.

Šios pasiūlymų dalys puikiai atspindi aptariamas problemas: fizinės buveinės registravimo efektyvumas, fizinės buveinės atliekamų funkcijų užtikrinimas, valstybės kaupiamų duomenų tikslumo užtikrinimas, juridinių asmenų steigimo ir registravimo paprastinimas. Aukščiau išvardinti būdai padėjo struktūruotai ir sistemiškai pasiekti viešosios konsultacijos tikslus, t.y. atlikti analizę, sistemiškai apdoroti ekspertų ir įvairių sričių specialistų įžvalgas, su juridinių asmenų veikla susijusius teisės aktus, išsiaiškinti visuomenės poreikį dėl virtualios buveinės įkūrimo ir sukurti virtualios buveinės

įgyvendinimo alternatyvų planą dėl virtualios buveinės įkūrimo alternatyvų Lietuvoje. Labiausiai pasiteisino pusiau struktūrizuotų giluminių interviu metodas, nes jų metu buvo gauta įvairialypė informacija susijusi su juridinių asmenų steigimu, jų komunikacijai naudojamais priemonėmis, teisiniu reglamentavimu, fizinės buveinės atliekamas funkcijas ir jų užtikrinimą.

Žemiau pateikiami apibendrinti pasiūlymai gauti pusiau struktūrizuotų giluminių interviu metu:

- šiuo metu galiojantys teisės aktai numato fizinės buveinės registraciją, kuomet buveinė apibrėžiama fizinėmis patalpomis. Gautas siūlymas, jog reikalinga keisti įstatyminę bazę - sukuriant teisinį pagrindą virtualiai buveinei;
- išryškintas poreikis, jog būtina įvertinti virtualios buveinės teisinį statusą ES teisės aktų atžvilgiu;
- gauti pasiūlymai virtualios buveinės įgyvendinimui naudoti E. pristatymo platformą;
- naudojant E. pristatymo platformą - ieškoti sprendimų kaip komunikacija vykėtų tarp juridinių ir fizinių asmenų;
- siekiant spartesnio virtualios buveinės įkūrimo - ieškoti sprendimų dėl virtualios buveinės viešinimo;
- reikalingi sprendimai dėl teisingumo nustatymo, kai juridinis asmuo turi virtualią buveinę.

Pasiūlymai gauti elektroninės juridinių asmenų steigėjų apklausos metu patvirtino, jog:

- juridinių asmenų steigėjams fizinė buveinė neretai tampa pertekliniu reikalavimu: beveik trys ketvirtadaliai (70,5%) juridinių asmenų registracijos vietų nesutampa su realia veiklos vieta;
- Apklaustųjų fizinė buveinė šiuo metu registruota: steigėjams priklausančiose patalpose (24,6%), giminaičiams ar draugams priklausančiose patalpose (23,8%), nuomojamose patalpose (24,6%), naudojantis tarpininkų paslaugomis (19,7%) ir kita (7,4%). 60% respondentų registravusių juridinį asmenį pareiškė turėję sunkumų registruojant juridinį asmenį kitiems asmenims priklausančiose patalpose;
- virtuali buveinė juridinių asmenų steigėjams būtų patraukli alternatyva fizinei buveinei - net 88,5% respondentų steigdami juridinį asmenį pasirinktų virtualią buveinę. Šią jie pasirinktų dėl: paprastesnio įmonės registravimo (20,2%), įmonės steigimo ir komunikacijos tik internetu (21,2%), sutaupoma lėšų fizinės buveinės išlaikymui (15,8%), sutaupoma laiko (18,9%), informacijos/laiškų gavimas realiu laiku (21,5%) ir kita (2,3%);
- 11,5% respondentų steigdami juridinį asmenį pasirinktų fizinę buveinę dėl šių priežasčių: fizinės buveinės registravimas nesukelia jokių problemų (46,7%), komunikaciją su valstybės institucijomis palaiko įprastais būdais (vizitai į institucijas, popierinių dokumentų teikimas) (33,3%), naudojasi tarpininkų paslaugomis (6,7%), nenori naudotis elektroninėmis paslaugomis (6,7%) ir kita (6,7%);
- 95% apklaustųjų pirmenybę teikia elektronei komunikacijai su valstybės institucijomis vietoj popierinių laiškų.

Atsižvelgiant į pasiūlymus gautus taikant du viešosios konsultacijos metodus buvo sukurtas virtualios buveinės įgyvendinimo alternatyvų planas, kuris pristatytas pagrindinėms suinteresuotoms šalims (Ūkio ministerija, Susisiekiimo ministerija, IVPK) ir yra viešai prieinamas „Kurk Lietuvai” internetinėje svetainėje.

4. Analizė ir vertinimas

Suinteresuotos šalys dalyvavo viešojoje konsultacijoje, išsakė savo pasiūlymus dėl virtualios buveinės įgalinimo, užtikrinant fizinės buveinės funkcijas. Viešosios konsultacijos tematika vystėsi per esamos situacijos analizę (teisinių ir techninių veiksmų vertinimą), konsultacijas su viešojo ir privataus sektoriaus ekspertais ir kitomis suinteresuotomis šalimis.

Konsultacijos metu gauta informacija buvo analizuojama sisteminant duomenis ir lyginant skirtingus vertinimus tarpusavyje. Tokia informacijos analizė leido suprasti skirtingas suinteresuotų ekspertų pozicijas, taip pat institucijų vykdomų funkcijų užtikrinimo bei juridinių asmenų teisių bei pareigų įgyvendinimo poreikius. Tam, kad būtų atsižvelgta į įvairiapusiškas nuomones bei išvalgas, viešosios konsultacijos metu surinkta informacija panaudota kuriant virtualios buveinės įgyvendinimo alternatyvų dokumentą.

Pateiktos išvados taip pat suskirstytos į virtualios buveinės įgyvendinimo alternatyvų planą (Priedas Nr. 3) bei reikalingus teisinius ir techninius pakeitimus Lietuvoje (Priedas Nr. 4).

Viešoji konsultacija įvertinta kaip veiksminga priemonė gauti pasiūlymus dėl virtualios buveinės įkūrimo, paprastesnio juridinių asmenų steigimo, registravimo, valstybės kaupiamų duomenų tikslumo ir inovatyvių priemonių taikymo viešajame sektoriuje. Atsižvelgus į gautus pasiūlymus parengtas virtualios buveinės įgyvendinimo alternatyvų planas. Didelis suinteresuotų šalių aktyvumas bei įsitraukimas leido užfiksuoti ir susisteminti skirtingus požiūrius, poreikius ir vizijas. Galutiniai viešosios konsultacijos rezultatai pasiekti, o tiesioginiai viešosios konsultacijos rezultatai yra:

1. Įvykdyti 34 pusiau struktūrizuoti giluminiai interviu.
2. Įvykdyta 1 elektroninė apklausa dėl juridinio asmens registracijos, kurioje iš viso dalyvavo 122 respondentai.
3. Parengti 7 viešai prieinami dokumentai.

5. Viešinimas

Viešosios konsultacijos rezultatų viešinimas susidėjo iš dviejų etapų. Pirmajame etape įvykdžius viešąją konsultaciją, sugeneruotų pasiūlymų viešinimas buvo vidinis - su pagrindinėmis suinteresuotomis šalimis (Ūkio ministerija, Susisiekimo ministerija ir IVPK) dalintasi siūlymais (Priedas Nr. 5) ir virtualios buveinės įgyvendinimo strategija (Priedas Nr. 6) dar vykstant susitikimams. Antrajame etape, išanalizavus užsienio gerąją praktiką (Priedas Nr. 7) ir atsižvelgus į ekspertų siūlymus, gautus vykdant pusiau struktūrizuotus giluminius interviu ir elektroninę juridinių asmenų steigėjų apklausą buvo parengtas virtualios buveinės įgyvendinimo alternatyvų planas. Pagrindinėms suinteresuotoms šalims (Ūkio ministerija, Susisiekimo ministerija ir IVPK) buvo išsiųstas galutinis informacijos paketas. Viešųjų konsultacijų rezultatai buvo viešinti ir plačiai visuomenei: straipsniais „Kurk Lietuvai“ internetinėje svetainėje³, socialinės medijos kanalais (Facebook „Kurk Lietuvai“⁴, „Versli Lietuva“⁵, „Informacinės visuomenės plėtros komitetas“⁶, „Lietuvos Junior Achievement“⁷ bei LinkedIn „Create Lithuania“ paskyroje⁸). Pasirinkti socialinės medijos kanalai

³ Straipsniai publikuoti „Kurk Lietuvai“ naujienų skiltyje: <http://kurk.lt/naujienos/>

⁴ Informacinė žinutė „Kurk Lietuvai“ Facebook paskyroje: <https://www.facebook.com/KurkLietuvai/posts/1432993613492672>

⁵ Informacinė žinutė „Versli Lietuva“ Facebook paskyroje: <https://www.facebook.com/VersliLietuva/posts/1826456337426256>

⁶ Informacinė žinutė „Informacinės visuomenės plėtros komitetas“ Facebook paskyroje: <https://www.facebook.com/IVPKprieSM/posts/1493595784043544>

⁷ Informacinė žinutė „Lietuvos Junior Achievement“ paskyroje: <https://www.facebook.com/JALithuania/posts/1864124590305002>

padėjo pasiekti tikslines grupes (juridinių asmenų steigėjus) ir kitus asmenis. Šios viešinimo priemonės užtikrino, kad visi dalyvavę konsultacijose gautų grįžtamąjį ryšį apie jų pasiūlymų panaudojimą, pasiūlymus įtraukiant į įgyvendinimo alternatyvų planą, o papildomas viešinimas visuomenei užtikrino diskusijų virtualios buveinės įkūrimo tema išskėlimą.

---

⁸ Informacinė žinutė "Create Lithuania" LinkedIn paskyroje:
<https://www.linkedin.com/feed/update/urn:li:activity:6359756281057804288>

5. Išvados

Atliktos viešosios konsultacijos rezultatai - tai sugeneruoti pasiūlymai, padėję pasitikrinti dėl pasirinkto sprendimo, grįsto užsienio praktika, Lietuvos strateginiais dokumentais bei tyrimais, dėl paprastesnio juridinių asmenų steigimo, inovatyvių priemonių taikymo viešajame sektoriuje efektyvinant juridinių asmenų registracijos procesus, juridinių asmenų komunikacijos su valstybės institucijomis bei valstybės kaupiamų duomenų tikslumo užtikrinimo Lietuvoje.

Pasiūlymai iš suinteresuotųjų šalių taip pat išryškino esmines virtualios buveinės įkūrimo kryptis – tai teisinių pakeitimų bei praktinių (techninių) pokyčių paketai.

Pasiekti viešosios konsultacijos rezultatai, t.y. aprašyta virtualios buveinės koncepcija, sugeneruoti pasiūlymai virtualios buveinės įgyvendinimui, kuriuose numatytos dvi įgyvendinimo alternatyvos bei veiksmų planas valstybės institucijoms pagal jų kompetenciją. Šie pasiūlymai dėl virtualios buveinės įgyvendinimo pristatyti IVPK, Susisiekimo ministerijos ir Ūkio ministerijos atstovams. Vykdamt tolimesnį viešosios konsultacijos rezultatų viešinimą buvo užtikrinta jų sklaida suinteresuotoms šalims. Virtualios buveinės įkūrimo projekto pasiūlymai bus įgyvendinami per planuojamus įstatymų pakeitimus bei techninių pakeitimų įgyvendinimą.

Virtualios buveinės įgyvendinimo plane pateikiamos dvi įgyvendinimo alternatyvos:

Vykdamt konsultacijas su teisės ekspertais buvo įžvelgta rizika dėl virtualios buveinės įteisinimo neatitikimo Europos Sąjungos teisės aktams⁹. Dėl šios priežasties buvo pasirinkta numatyti dvi galimas virtualios buveinės projekto įgyvendinimo alternatyvas. Alternatyva A - jei virtualios buveinės koncepcija atitinka šiuo metu galiojančius Europos Sąjungos teisės aktus, o Alternatyva B - laikinas sprendimas, jei virtualios buveinės koncepcija neatitinka šiuo metu galiojančių Europos Sąjungos teisės aktų.

Alternatyva A - virtualios buveinės įteisinimas, papildant Civilinio kodekso 2.49 str. 1, 2, 3 dalis bei numatant pasikeitimų įsigaliojimo terminą;

Alternatyva B - virtualios buveinės įkūrimas, laikinai leidžiant virtualias buveines registruoti vienu sutartu fiziniu adresu.

Alternatyvų įgyvendinimo veiksmai suskirstyti pagal jų pobūdį (teisiniai ar techniniai pakeitimai) bei pagal institucijų kompetencijas. Siekiant virtualios buveinės teisinio įgyvendinimo - parengti pasiūlymai dėl CK 2.49 str. 1, 2, 3 dalių pakeitimo bei kitų su fizine juridinio asmens buveine, susijusių teisės aktų analizės ir keitimo. Tokiu būdu virtuali buveinė būtų prilyginama fizinei buveinei. Įgyvendinimo plane taip pat minima, jog reikalinga detalesnė ES teisės aktų apžvalga. Dėl techninio virtualios buveinės įgyvendinimo pateikiami pasiūlymai, jog virtualios buveinės platforma galėtų būti jau valstybės sukurta E. pristatymo ar kita alternatyvi platforma.

⁹ Konsultacijose su teisės ekspertais kilo diskusija ar virtualios buveinės koncepcija neprieštarautų 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvai (ES) 2017/1132 dėl tam tikrų bendrovių teisės aspektų, 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvai (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyvai 2006/70/EB bei kt.

Norint pilno techninio virtualios buveinės įgyvendinimo būtina užtikrinti du pagrindinius aspektus:

- laiško įteikimo prezumpciją;
- praplečiant E. pristatymas sistemos funkcionalumą ar prijungiant kitas komunikacijos platformas, įgalinti komunikaciją tarp juridinių asmenų ir gyventojų.

Kaip ir minėta, alternatyvų įgyvendinimo planas yra suskirstytas ne tik pagal alternatyvas, veiksmus, bet ir pagal institucijų kompetencijas. Remiantis viešosios konsultacijos rezultatais nuspręsta, jog virtualios buveinės projekto teisinių pakeitimų bei viešinimo klausimais turėtų rūpintis Ūkio ministerija, o techniniais tobulinimais - Susisiekimo ministerija.

Virtualios buveinės įkūrimas gali pagerinti bendrą el. paslaugų naudojimo rodiklį, padidinti E. pristatymo platformos naudojimą bei kitų viešųjų el. paslaugų efektyvumą bei kokybės gerinimą. E. pristatymo naudojamumo didinimas („<...> visų valstybinių institucijų naudojimas elektroninių dokumentų sistema, užtikrinant, kad visi viešojo sektoriaus dokumentai būtų siunčiami e. pristatymo sistema <...>“) jau yra įtrauktas į Vyriausybės prioritetinių darbų sąrašą. Viešosios konsultacijos metu identifikuota, jog juridinių asmenų steigėjai yra linkę naudotis el. paslaugomis bei komunikuoti el. priemonėmis, tad virtualios buveinės įkūrimas galėtų tapti sprendimu šiam tikslui pasiekti.

Viešosios konsultacijos rezultatai išsamiai pristatyti straipsnyje „Kurk Lietuvai“ internetinėje svetainėje, parengtais projekto pristatymais (kurie vyko susitikimuose su suinteresuotomis šalimis bei IVPK darbuotojais) ir elektroniais straipsniais, kurie viešinti „Kurk Lietuvai“ internetiniame puslapyje bei kitose socialinėse medijose. Bendradarbiaujant su įvairių sričių ekspertais ir atsižvelgiant į jų komentarus, parengtas virtualios buveinės įgyvendinimo planas, kuris pristatytas Ūkio ministerijos, Susisiekimo ministerijos ir IVPK atstovams.

6. Priedai

---

1. Priedas Nr. 1 - Pusiau struktūrizuotų interviu metodika ir klausimai.
2. Priedas Nr. 2 - Virtualios buveinės poreikio apklausos rezultatai.
3. Priedas Nr. 3 - Virtualios buveinės įgyvendinimo alternatyvų planas.
4. Priedas Nr. 4 - Virtualios buveinės techninių prielaidų ir poreikio analizė.
5. Priedas Nr. 5 - Virtualios buveinės vienlapis.
6. Priedas Nr. 6 - Virtualios buveinės koncepcija ir įgyvendinimo strategija.
7. Priedas Nr. 7 - Virtualios buveinės užsienio gerosios praktikos analizė.

Pusiau struktūrizuotų interviu metodika

Pusiau struktūrizuotų interviu metodika pasirinkta dėl analizuojamos temos apimties bei kompleksškumo. Atvirų klausimų metu pašnekovai detaliau apibūdina galimas naudas bei rizikas, giliau įvertina siūlomo projekto koncepciją. Pusiau struktūrizuoti interviu leidžia užduoti papildomų klausimų, kurie neretai išskyla detaliau diskutuojant įvairiais temos aspektais. Paprastesniam ekspertų nuomonių apibendrinimui pasirinkta užduoti bendrus klausimus bei fiksuoti papildomus. Tokiu būdu pavyko aptarti bei paanalizuoti įvairius virtualios buveinės įkūrimo projekto aspektus įtraukiant įvairių sričių specialistus.

Bendriniai klausimai:

1. Kaip vertina dabartinę situaciją dėl įmonės fizinės buveinės reikalavimo?
2. Kaip vertina tradicinę komunikaciją, kai laiškai yra siunčiami įprastu paštu?
3. Kaip vertina alternatyvą turėti virtualią juridinio asmens buveinę?
4. Kokias rizikas įžvelgia iš savo ekspertinės veiklos pusės?
5. Kokias naudas įžvelgia iš savo ekspertinės veiklos pusės, jei virtuali buveinė būtų įkurta?
6. Kokią platformą matytų, kaip tinkamiausią virtualios buveinės funkcijoms užtikrinti?
7. Kaip vertina E. pristatymo sistemą?
8. Kokius teisinius bei praktinius pakeitimus numatytų, siekiant virtualios buveinės įkūrimo?
9. Galbūt turi pasiūlymų dėl kitų suinteresuotų šalių įtraukimo?
10. Kokius numatytų kitus, su virtualia buveine susijusius, pasiūlymus.

VIRTUALI BUVEINĖ

APKLAUSOS REZULTATAI

Apklausoje metu siekta išsiaiškinti, kaip juridinių asmenų steigėjai vertina virtualią buveinę bei komunikacijos su valstybės institucijomis vykdymą tik elektroniniu būdu. Apklausos rezultatai ir išvados bus naudojamos rengiant virtualios buveinės įgyvendinimo strategiją.

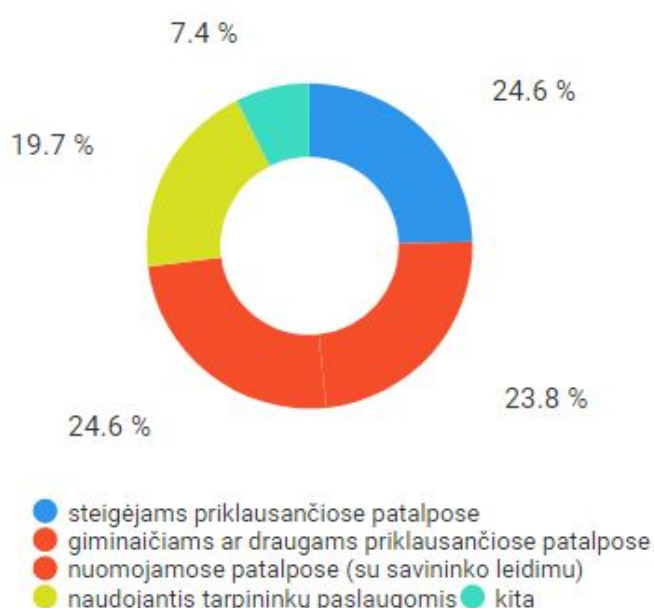
2018 m. sausio 18 - vasario 20 d. vykdytos virtualios buveinės poreikio apklausos metu buvo keliamas tikslas sulaukti 100 atsakymų iš įvairių juridinių asmenų steigėjų. Paskutinę apklausos dieną gauti 122 atsakymai.

89 %

juridinių asmenų steigėjų pasirinktų virtualios buveinės registraciją vietoje fizinės

Apklaustųjų juridinių asmenų fizinė buveinė šiuo metu registruota:

70.5 %

nuolatinė darbo vieta nesutampa su registruota fizine buveine

60 %

registruojant juridinį asmenį kitiems asmenims priklausančiose patalpose

turėjo sunkumų rasti fizinį adresą juridinio asmens registracijai

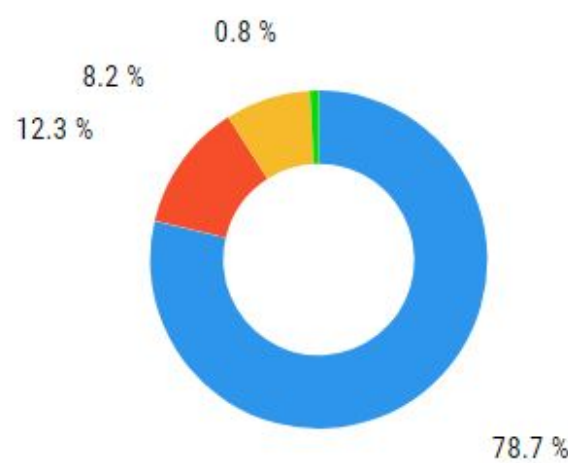
95 %

komunikacijai su valstybės institucijomis pasirinktų

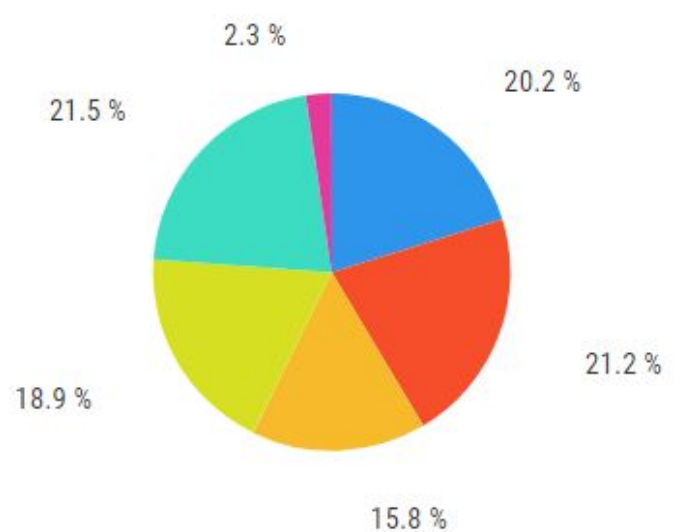

elektronines žinutes, siunčiamas per internetinę platformą
popierinius laiškus, siunčiamus įprastu paštu

Apklaustųjų juridinių asmenų darbuotojų skaičius

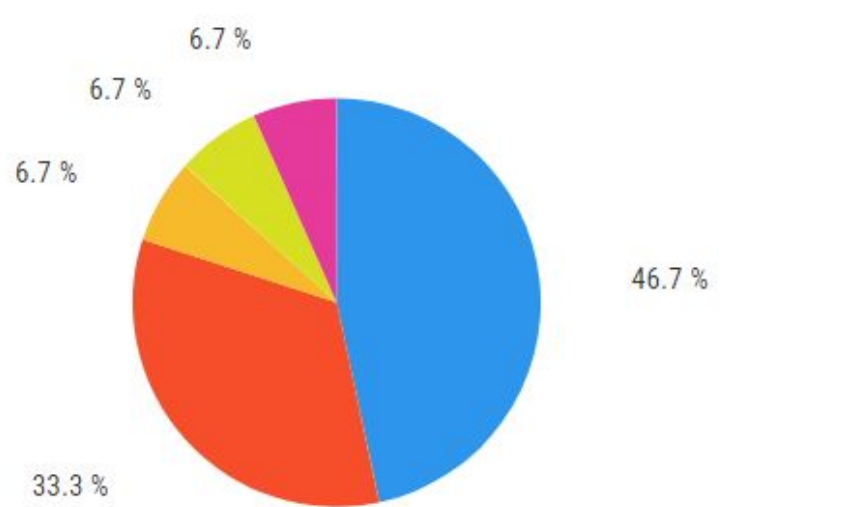

Juridinių asmenų registruotų su virtualia buveine, nes:

paprastesnis įmonės registravimas
įmonės steigimas bei komunikacija atliekami internetu
sutaupoma lėšų fizinės buveinės išlaikymui
informacijos/laiškų gavimas realiu laiku
kita

Juridinio asmens neregistruotų su virtualia buveine, nes:

fizinės buveinės registravimas nesukelia jokių problemų
komunikaciją su valstybės institucijomis palaiko įprastais būdais (pop. dokumentų teikimas, vizitai)
naudojasi tarpininkų paslaugomis
nenori naudotis elektroninėmis paslaugomis
kita

APKLAUSOS IŠVADOS

- 75% juridinių asmenų registruojama steigėjams nuosavybės teise nepriklausančiose patalpose;
- 60% juridinių asmenų steigėjų turi sunkumų surandant fizinį adresą juridinio asmens registracijai;
- 71% juridinių asmenų registracijos adresas nesutampa su nuolatinė darbo vieta;
- 89% juridinių asmenų steigėjai pasirinktų virtualios buveinės registraciją vietoj fizinės;
- 11% apklaustųjų pasirinktų fizinės buveinės registraciją, nes fizinės buveinės registravimas jiems nesukelia jokių problemų, ir pirmenybę teikia komunikacijai popieriniais laiškais. Kiti rinkęsi virtualios buveinės registraciją dėl paprastesnio juridinio asmens steigimo bei elektroninės komunikacijos, kuomet informacija gaunama realiu laiku;
- 95% apklaustųjų pirmenybę teikia elektronei komunikacijai su valstybės institucijoms vietoj popierinių laiškų.

KURK LIETUVAI

Virtualios buveinės įkūrimas Įgyvendinimo alternatyvų planas

Raminta Olbutaitė
Adelė Jaškūnaitė
2018 m. vasario mėn.

„Kurk Lietuvai“ – pirmoji ir kol kas vienintelė profesinio tobulinimo ir gerosios užsienio praktikos pritaikymo programa Lietuvoje, kuri suteikia galimybę profesionalams savo žiniomis ir idėjomis prisidėti prie modernios Lietuvos ateities kūrimo.

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Šio dokumento tikslas

Šiuo dokumentu siekiama apibrėžti virtualios buveinės koncepciją bei aprašyti įgyvendinimo planą. Kadangi kitose šalyse virtualios buveinės analogas neegzistuoja, šiame dokumente bus detaliau aprašoma virtualios buveinės idėja, funkcijos bei praktinis įgyvendinimas.

Dokumento rengimo pagrindas

„Kurk Lietuvai“ projektų vadovės vykdė projektą „Virtualios buveinės įkūrimas“, kuriuo siekiama apžvelgti virtualios buveinės įkūrimo galimybes Lietuvoje. Virtuali buveinė - tai žingsnis link įmonių gyvavimo virtualioje erdvėje ir viešojo sektoriaus paslaugų skaitmenizacijos.

XVII-osios LR Vyriausybės programoje yra numatyta pagerinti Lietuvos rodiklius „Doing Business“ reitinguose bei didinti visų valstybinių institucijų naudojimąsi elektroninių dokumentų sistema, užtikrinant, kad visi viešojo sektoriaus dokumentai būtų siunčiami E. pristatymo sistema (Priedas nr. 2). Virtualios buveinės projekto įgyvendinimas prisidėtų prie šių tikslų įgyvendinimo, supaprastinto įmonių steigimo proceso, efektyvesnio naudojimosi e. valdžios paslaugomis bei Lietuvos konkurencingumo didinimo.

Šis dokumentas yra rekomendacinio pobūdžio, išskiriant dvi projekto įgyvendinimo alternatyvas.

Virtualios buveinės koncepcija

a. Virtualios buveinės projekto tikslas:

Sudaryti sąlygas įsteigti juridinį asmenį be fizinio adreso, kuomet komunikacija su valstybės institucijomis ir kitais juridiniais ar fiziniais asmenimis vyksta išskirtinai elektroniniu būdu per E. pristatymo ar kitą alternatyvią sistemą.

b. Fizinės buveinės atliekamos funkcijos ir jų užtikrinimas virtualioje buveinėje:

- i. teisės taikymas ir teisingumas - steigiant įmonę su virtualia buveine nurodoma savivaldybė juridinio asmens interesų atstovavimui;
- ii. komunikacija su valstybės institucijomis bei kitais asmenimis - būtų vykdoma per E. pristatymo ar kitą alternatyvią platformą. Svarbu pažymėti šiuo metu esančius platformos iššūkius virtualios buveinės kontekste: pirma, šiuo metu siųsti laiškus per E. pristatymo sistemą galima tik tuomet, kai jų siuntėjas ir (arba) gavėjas yra valstybės institucija; antra, šiuo metu laiško įteikimo fakto fiksavimas priklauso nuo to ar vartotojas prisijungė prie E. pristatymo sistemos po laiško gavimo ar ne;
- iii. kitų fizinei buveinei svarbių funkcijų užtikrinimas - esant poreikiui aptarnauti klientus, vykdyti akcininkų susirinkimus ar suteikti galimybę susipažinti su įmonės dokumentais galima iš anksto nurodytuose fiziniuose adresuose (taip pat galima nurodyti internetinę svetainę¹, kurioje būtini dokumentai bus pasiekiami be apribojimų). Kita galima alternatyva - nurodomas administratoriaus (įmonės, administruojančios archyvus ar aptarnaujančios klientus) fizinis adresas.

---

¹ 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva (ES) 2017/1132 dėl tam tikrų bendrovių teisės aspektų (OL L 169, 2017 6 30, p. 46—127) 97 str. 4 d. dėl dokumentų prieinamumo akcininkų susipažinimui. Virtualios buveinės atveju būtų galima pritaikyti šioje nuostatoje minimą išimtį, kuomet akcininkai su dokumentais gali būti supažindinami ne tik buveinėje, bet ir dokumentus patalpinant internetinėje svetainėje.

Virtualios buveinės projekto įgyvendinimas

Vykdamas konsultacijas su teisės ekspertais buvo įžvelgta rizika dėl virtualios buveinės įteisinimo neatitikimo Europos Sąjungos teisės aktams². Dėl šios priežasties buvo pasirinkta numatyti dvi galimas virtualios buveinės projekto įgyvendinimo alternatyvas. **Alternatyva A** - jei virtualios buveinės koncepcija atitinka šiuo metu galiojančius Europos Sąjungos teisės aktus, o **Alternatyva B** - laikinas sprendimas, jei virtualios buveinės koncepcija neatitinka šiuo metu galiojančių Europos Sąjungos teisės aktų.

Alternatyva A	Alternatyva B
Virtualios buveinės įteisinimas, papildant Civilinio kodekso 2.49 str. 1, 2, 3 dalis bei numatant pasikeitimų įsigaliojimo terminą.	Virtualios buveinės įkūrimas, laikinai leidžiant virtualias buveines registruoti vienu sutartu fiziniu adresu.

Alternatyva A: ***Virtualios buveinės įteisinimas papildant Civilinio kodekso 2.49 str. 1, 2, 3 dalis bei numatant pasikeitimų įsigaliojimo terminą***

Virtualios buveinės projekto įgyvendinimas prasidėtų nuo virtualios buveinės, alternatyvos fizinei buveinei, įteisinimo papildant Civilinio kodekso 2.49 str. 1, 2, 3 dalis. Pateikus įstatymo pataisus, numatomas terminas iki kurio įsigaliojimo atliekama kitų teisės aktų peržiūra bei parengiami techniniai sprendimai dėl komunikacijos su virtualia buveine.

Virtualios buveinės teisinis įgalinimas:

I. Ūkio ministerija:

- i. teikia Civilinio kodekso 2.49 straipsnio 1, 2, 3 dalių įstatymo pataisus;
- ii. numato pasikeitimų įsigaliojimo terminą.

Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas:

2.49 straipsnis. Juridinio asmens buveinė

1. Juridinio asmens buveine laikoma ta vieta, kurioje yra nuolatinis jo valdymo organas. Juridinio asmens buveinė apibūdinama nurodant patalpų, kuriose yra buveinė, adresą.

keičiama į:

*Juridinio asmens buveine laikoma tas adresas, kuriuo užtikrinama komunikacija su juridinio asmens valdymo organu. Juridinio asmens buveinė **turi dvi formas: fizinę bei virtualią. Fizinė buveinė apibūdinama nurodant patalpų, kuriose yra buveinė, adresą, virtuali - apibūdinama nurodant elektroninės paskyros adresą.***

2. Jeigu juridinio asmens buveinė, nurodyta juridinių asmenų registre, steigimo dokumentuose ar sandoryje, ir jo nuolatinio valdymo organo buvimo vieta nesutampa, tai tretieji asmenys nuolatinio

---

² Konsultacijose su teisės ekspertais kilo diskusija ar virtualios buveinės koncepcija neprieštarautų 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvai (ES) 2017/1132 dėl tam tikrų bendrovių teisės aspektų, 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvai (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyvai 2006/70/EB bei kt.

valdymo organo buvimo vietą turi teisę laikyti juridinio asmens buveine.

keičiama į:

Jeigu juridinio asmens **fizinė** buveinė, nurodyta juridinių asmenų registre, steigimo dokumentuose ar sandoryje, ir jo nuolatinio valdymo organo buvimo vieta nesutampa, tai tretieji asmenys nuolatinio valdymo organo buvimo vietą turi teisę laikyti juridinio asmens buveine.

3. Visas susirašinėjimas su juridiniu asmeniu yra laikomas tinkamu, kai jis vyksta juridinio asmens buveinės adresu, taip pat atsižvelgiant į šio straipsnio 2 dalį, jeigu juridinis asmuo aiškiai nenurodė kitaip.

keičiama į:

Visas susirašinėjimas su juridiniu asmeniu yra laikomas tinkamu, kai jis vyksta juridinio asmens buveinės adresu (**fizinio arba virtualiu**), taip pat atsižvelgiant į šio straipsnio 2 dalį, jeigu juridinis asmuo aiškiai nenurodė kitaip.

II. Susisiekimo ministerija:

- i. užtikrina laiško įteikimo prezumpciją (įtvirtinama, jog laiškas siųstas virtualios buveinės adresu yra laikomas įteiktu, tą pačią dieną, kai juridinio asmens atstovas prisijungė prie savo paskyros, arba po 7 kalendorinių dienų³ termino, net jei ir juridinis asmuo nebuvo prisijungęs prie savo paskyros).

Elektroninio pristatymo paslaugų teikimo Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos priemonėmis taisyklės:

47.2.1. Elektroninė siunta yra laikoma gauta nuo to momento, kai gavėjas, kuriam elektroninė siunta adresuota, gali šią elektroninę siuntą pasiekti, tai yra nuo to momento, kai gavėjas, kuriam elektroninė siunta adresuota, pirmą kartą po elektroninės siuntos pristatymo prisijungia prie savo elektroninio pristatymo dėžutės. Elektroninės siuntos gavimo laikas patvirtinamas informacinės sistemos suformuotais elektroniniais duomenimis, logiškai susietais su elektronine siunta, kurie įrašomi į elektroninį voka. Elektroninės siuntos gavimo metu užfiksuoti elektroninės siuntos būsenos duomenys patvirtina, kad elektroninė siunta buvo gauta nurodytu laiku.

papildoma:

47.2.2. Kai gavėjas yra juridinis asmuo, turintis virtualią buveinę, elektroninė siunta yra laikoma gauta nuo to momento, kai gavėjas, kuriam elektroninė siunta adresuota, pirmą kartą po elektroninės siuntos pristatymo prisijungia prie savo elektroninio pristatymo dėžutės arba praėjus septynioms kalendorinėms dienoms nuo siuntos pristatymo į gavėjo elektroninio pristatymo dėžutę.

Iki teisės aktų įsigaliojimo:

- i. Ūkio ministerija rengia kitų teisės aktų, susijusių su fizine buveine, pakeitimus (Priedas nr. 1);
- ii. Ūkio ministerija kartu su Susisiekimo ministerija įvairiais informavimo kanalais teikia visuomenei bei suinteresuotoms institucijoms informaciją apie virtualią buveinę siekdamas užtikrinti virtualios buveinės viešinimą;
- iii. Susisiekimo ministerija kartu su Registrų centru teikia Juridinių asmenų registro nuostatų papildymus.

---

³ Šis terminas rekomenduojamas E. pristatymo sistemos naudojimo organizavimo alternatyvų analizės dokumente (šaltinis konfidencialus).

Juridinių asmenų registro nuostatai:

18.4. *juridinio asmens buveinė (adresas), nekilnojamojo daikto, kuriame registruota buveinė, unikalus numeris Nekilnojamojo turto registre;*

keičiama į:

18.4. *juridinio asmens buveinė:*

18.4.1. *fizinė juridinio asmens buveinė (adresas), nekilnojamojo daikto, kuriame registruota buveinė, unikalus numeris Nekilnojamojo turto registre;*

18.4.2. *virtuali juridinio asmens buveinė, nurodoma juridinio asmens pasirinkta savivaldybė (pagal juridinio asmens veiklos vietą), komunikacijos priemonė (saugi elektroninė platforma).*

23.21. *elektroninio pašto adresas korespondencijai ir kontaktinis mobiliojo telefono numeris;*

keičiama į:

23.21. *elektroninio pašto adresas korespondencijai ir kontaktinis mobiliojo telefono numeris; juridinis asmuo su virtualia buveine, kuris teikia paslaugas ar esant kitam poreikiui - nurodo fizinį adresą dėl klientų aptarnavimo;*

Teisinių pakeitimų apibendrinimas

Rezultatas:	Įteisinama juridinio asmens virtuali buveinė įgyja tokį patį teisinį statusą, kaip ir fizinė juridinio asmens buveinė.	
Teisinės bazės pokyčiai:	<i>Esamų teisės aktų pakeitimai:</i>	- LR civilinio kodekso 2.49 str. 1, 2, 3 d. pakeitimai. - Elektroninio pristatymo paslaugų teikimo Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos priemonėmis taisyklių pakeitimai. - Pakeitimai Juridinių asmenų registro nuostatuose.
	<i>Naujų teisės aktų priėmimas:</i>	-
Pagrindinės dalyvaujančios institucijos:	Ūkio ministerija, Susisiekimo ministerija.	

Virtualios buveinės techninis įgalinimas:

Iki teisės aktų įsigaliojimo:

Susisiekimo ministerija ieško sprendimų dėl komunikacijos tarp juridinių ir fizinių bei juridinių ir juridinių asmenų:

1. Susisiekimo ministerija kartu su „Lietuvos paštu“ plečia E. pristatymo funkcionalumą - sukurdami galimybę juridiniam asmeniui komunikuoti su kitais juridiniais bei fiziniais asmenimis elektroniniu būdu (Priedas nr. 2);

arba

2. tretiesiems asmenims (nustačius saugumo reikalavimus) leidžiama kurti sąsajas su E. pristatymo platforma. Šios platformos įgalintų juridinio asmens komunikaciją su kitais juridiniais bei fiziniais asmenimis, taip pat rodytų ir leistų siųsti visus E. pristatymo pranešimus⁴.

Alternatyva B: Virtuali buveinė įkuriama suteikiant vieną adresą

Vykdamas konsultacijas su teisės ekspertais buvo išvelgta rizika dėl virtualios buveinės įteisinimo neatitikimo Europos Sąjungos teisės aktams. Esant teisiniams trikdžiams Europos Sąjungos teisės aktuose - galimas laikinas sprendimas, kuomet virtualios buveinės registruojamos vienu fiziniu adresu, registruose viešinant, jog ten įsteigtas juridinis asmuo turi virtualią buveinę, o komunikaciją vykdo el. būdu (per E. pristatymo ar alternatyvią sistemą).

Laikinas vienas adresas, kuriuo registruojamos virtualios buveinės:

- užtikrins virtualios buveinės registracijos atitikimą šiuo metu galiojantiems Europos Sąjungos teisės aktams;
- leis praktiškai išbandyti komunikacijos perkėlimą į virtualią erdvę bei įvertinti iš to kylančias naudas bei rizikas;
- leis juridinio asmens steigėjui(-ams) savo iniciatyva pasirinkti papildomas paslaugas (klientų aptarnavimas, dokumentų archyvavimas ar kita). Šios paslaugos leistų užtikrinti trečiųjų asmenų interesus.

Šioje alternatyvoje aprašomos įteisinimo rekomendacijos, remiantis ekspertų išreikšta nuomone, jog laikinas adresas galėtų būti VĮ „Registru Centras“ buveinės ar filialo adresas, VŠĮ „Versli Lietuva“ buveinės adresas ar kitas sutartas adresas.

Virtualios buveinės teisinis įgalinimas⁵:

- I. Susisiekimo ministerija tvirtina Registru centro teikiamus VĮ „Registru centras“ įstatų 9.4. dalies papildymus:

9.4.16. leidžia registruoti juridinius asmenis su virtualia buveine nustatytu VĮ „Registru centras“ buveinės/ filialo⁶ adresu;

- II. Registru centras parengia sutartį įmonės registracijos adreso suteikimui, įsteigiant įmonę su virtualia buveine. Juridinis asmuo su virtualia buveine įsipareigoja komunikaciją vykdyti ne fiziniu registracijos adresu, bet per E. pristatymo platformą. Taip pat sutartyje nurodoma, pirma, jog fizinio adreso suteikimas yra neatlygintinas, antra, jog pasikeitus VĮ „Registru centras“ buveinės adresui, VĮ „Registru centras“ įsipareigoja Juridinių asmenų registre atitinkamai pakeisti juridinių asmenų, turinčių virtualias buveines, registracijos adresus.
- III. Susisiekimo ministerija užtikrina laiško įteikimo prezumpciją (įtvirtinama, jog laiškas siųstas virtualios buveinės adresu yra laikomas įteiktu, tą pačią dieną, kai juridinio asmens atstovas

---

⁴ Toks techninis sprendimas pasirinktas atsižvelgiant į Danijos naujos kartos skaitmeninio pašto sprendimus <http://kurklit.lt/wp-content/uploads/2017/10/U%C5%BESienio-gerosios-praktikos-analiz%C4%97-virtuali-buvein%C4%971.pdf>.

⁵ Toliau nurodomas pavyzdys, jei būtų pasirinkta virtualias buveines registruoti VĮ „Registru Centro“ adresu.

⁶ Prieš teikiant teisinius pakeitimus, būtina nutarti kokiu tikslu adresu (VĮ „Registru Centro“ buveinės ar filialo, VŠĮ „Versli Lietuva“ buveinės, ar kitu sutartu adresu) bus registruojami juridiniai asmenys su virtualia buveine.

prisijungė prie savo paskyros, arba po 7 kalendorinių dienų⁷ termino, net jei ir juridinis asmuo nebuvo prisijungęs prie savo paskyros)⁸.

IV. Ūkio ministerija:

- i. Ūkio ministerija kartu su Susisiekimo ministerija įvairiais informavimo kanalais teikia visuomenei bei suinteresuotoms institucijoms informaciją apie virtualią buveinę siekiant užtikrinti virtualios buveinės viešinimą;
- ii. Ūkio ministerija inicijuoja diskusiją dėl virtualios buveinės poreikio bei siekia virtualios buveinės įteisinimo Europos Sąjungos lygiu.

Teisinių pakeitimų apibendrinimas:

Rezultatas:	Suteikiama galimybė turėti virtualią buveinę, juridinius asmenis registruojant vienu sutartu adresu.	
Teisinės bazės pokyčiai:	<i>Esamų teisės aktų pakeitimai:</i>	- Registrų centro įstatų keitimas; - Elektroninio pristatymo paslaugų teikimo Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos priemonėmis taisyklių pakeitimas.
	<i>Naujų teisės aktų priėmimas:</i>	-
Pagrindinės dalyvaujančios institucijos:	Susisiekimo ministerija kartu su VI „Registrų centras“.	

Virtualios buveinės techninis įgalinimas:

I. Susisiekimo ministerija:

Susisiekimo ministerija įgalina komunikaciją tarp juridinių ir fizinių, juridinių ir juridinių asmenų:

1. Susisiekimo ministerija kartu su „Lietuvos paštu“ plečia E. pristatymo funkcionalumą - sukurdami galimybę juridiniam asmeniui komunikuoti su kitais juridiniais bei fiziniais asmenimis elektroniniu būdu (Priedas nr. 2);

arba

2. tretiesiems asmenims (nustačius saugumo reikalavimus) leidžiama kurti sąsajas su E. pristatymo platforma. Šios platformos įgalintų juridinio asmens komunikaciją su kitais juridiniais bei fiziniais asmenimis, taip pat rodytų ir leistų siųsti visus E. pristatymo pranešimus.

⁷ Šis terminas rekomenduojamas E. pristatymo sistemos naudojimo organizavimo alternatyvų analizės dokumente (šaltinis konfidencialus).

⁸ Laiškų gavimo prezumpcijos užtikrinimą žiūrėti Alternatyvos A dalyje, Elektroninio pristatymo paslaugų teikimo Nacionalinės elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinės sistemos priemonėmis taisyklių pakeitimo pasiūlymą.

Veiksmų planas (Ūkio ministerija)

Alternatyva A

Virtualios buveinės įteisinimas, papildant LR civilinį kodeksą bei numatant pasikeitimų įsigaliojimo terminą.
Veiksmas
Virtualios buveinės įteisinimas papildant Civilinio kodekso 2.49 str. 1, 2, 3 dalis bei numatant pasikeitimų įsigaliojimo terminą.
Iki teisės aktų įsigaliojimo Ūkio ministerija rengia kitų teisės aktų, susijusių su fizine buveine, pakeitimus.
Ūkio ministerija kartu su Susisiekimo ministerija teikia visuomenei bei suinteresuotoms institucijoms informaciją apie virtualią buveinę siekdamas užtikrinti virtualios buveinės viešinimą.

Veiksmų planas (Ūkio ministerija)

Alternatyva B

Virtualios buveinės įkūrimas, laikinai leidžiant virtualias buveines registruoti vienu sutartu fiziniu adresu.
Veiksmas
Ūkio ministerija kartu su Susisiekimo ministerija teikia visuomenei bei suinteresuotoms institucijoms informaciją apie virtualią buveinę siekiant užtikrinti virtualios buveinės viešinimą.
Ūkio ministerija inicijuoja diskusiją dėl virtualios buveinės poreikio bei siekia virtualios buveinės įteisinimo Europos Sąjungos lygiu.
Priklausomai nuo sutarto vieno adreso Ūkio ministerija bendradarbiaujant su Susisiekimo ministerija derina reikalingus veiksmus su VŠĮ „Versli Lietuva“ arba VĮ „Registru centru“.

Veiksmų planas (Susisiekimo ministerija)

Alternatyva A

Virtualios buveinės įteisinimas, papildant LR civilinį kodeksą bei numatant pasikeitimų įsigaliojimo terminą.
Veiksmas
Užtikrina laiško įteikimo prezumpciją (įtvirtinama, jog laiškas siųstas virtualios buveinės adresu yra laikomas įteiktu, tą pačią dieną, kai juridinio asmens atstovas prisijungė prie savo paskyros, arba po 7 kalendorinių dienų ⁹ termino, net jei ir juridinis asmuo nebuvo prisijungęs prie savo paskyros).
Susisiekimo ministerija ieško sprendimų dėl komunikacijos tarp juridinių ir fizinių, juridinių ir juridinių asmenų.

Veiksmų planas (Susisiekimo ministerija)

Alternatyva B

Virtualios buveinės įkūrimas, laikinai leidžiant virtualias buveines registruoti vienu sutartu fiziniu adresu.
Veiksmas
Užtikrina laiško įteikimo prezumpciją (įtvirtinama, jog laiškas siųstas virtualios buveinės adresu yra laikomas įteiktu, tą pačią dieną, kai juridinio asmens atstovas prisijungė prie savo paskyros, arba po 7 kalendorinių dienų ¹⁰ termino, net jei ir juridinis asmuo nebuvo prisijungęs prie savo paskyros).
Susisiekimo ministerija ieško sprendimų dėl komunikacijos tarp juridinių ir fizinių, juridinių ir juridinių asmenų.
Priklausomai nuo sutarto vieno adreso Susisiekimo ministerija bendradarbiaujant su Ūkio ministerija derina reikalingus veiksmus su VŠĮ „Versli Lietuva“ arba VĮ „Registru centru“.

⁹ Šis terminas rekomenduojamas E. pristatymo sistemos naudojimo organizavimo alternatyvų analizės dokumente (šaltinis konfidencialus).

¹⁰ Ibid.

KURK LIETUVAI

Virtualios buveinės įkūrimas

Techninių prielaidų ir poreikio analizė

Raminta Olbutaitė
Adelė Jaškūnaitė
2017 m. gruodžio mėn.

„Kurk Lietuvai“ – pirmoji ir kol kas vienintelė profesinio tobulinimo ir gerosios užsienio praktikos pritaikymo programa Lietuvoje, kuri suteikia galimybę profesionalams savo žiniomis ir idėjomis prisidėti prie modernios Lietuvos ateities kūrimo.

Turinys

SANTRAUKA	3
BENDRI REIKALAVIMAI SKIRTI VIRTUALIOS BUVEINĖS TECHNINIAM ĮGALINIMUI	3
E. PRISTATYMO SISTEMA	4
E. PRISTATYMO TOLIMESNĖ PLĖTRA	4
PERĖJIMAS PRIE KEITIMOSI EL. DOKUMENTAIS	5
POREIKIO ANALIZĖ	6
IŠVADOS	7
ŠALTINIAI	8

SANTRAUKA

Šiame dokumente analizuotos techninės galimybės virtualios buveinės įkūrimui bei virtualios buveinės poreikis Lietuvoje. Įvertintos virtualios buveinės techninės galimybės pagal esamą situaciją Lietuvoje bei jau turimas el. priemonės. Siekiant iširti virtualios buveinės poreikį vykdyti susitikimai su įvairiomis suinteresuotomis šalimis.

BENDRI REIKALAVIMAI SKIRTI VIRTUALIOS BUVEINĖS TECHNINIAM ĮGALINIMUI

Lietuva žengia inovacijų keliu ir įgyvendina vis daugiau el. valdžios projektų. Vyriausybė siekia kuo daugiau paslaugų perkelti į elektroninę erdvę, vis daugiau valstybinių institucijų pranešimus gyventojams ima siųsti ne paprastu paštu, o per inovatyvias sistemas.

[Virtuali buveinė](#) suteiktą galimybę visus su įmone, asociacija, ar kitu juridiniu asmeniu susijusius veiksmus atlikti elektroninėje erdvėje. Vienos iš pagrindinių juridinio asmens fizinės buveinės funkcijų: komunikacija su valstybės institucijomis, teisės taikymas ir teisingumas bei kitos su juridinio asmens pareigomis susijusios funkcijos. Tiek Lietuvos, tiek Europos Sąjungos aktai, įtvirtindami fizinę buveinę siekia užtikrinti, jog būtų įmanoma fiziškai atrasti juridinio asmens atstovus bei užtikrinti trečiųjų asmenų interesų apsaugą.

Kaip jau minėta ankstesnėje [Išorinių veiksmų analizėje dėl virtualios buveinės įkūrimo Lietuvoje](#), komunikacija su valstybės institucijomis - viena pagrindinių fizinės buveinės funkcijų. Svarbu, jog virtuali buveinė užtikrintų šią funkciją saugia ir patikima el. platforma. Didėjantis gyventojų mobilumas bei sparčiai auganti ekonominė aplinka lemia tai, kad **fizinis pašto korespondencijos** pristatymas įmonėms tampa vis mažiau efektyvus. Fizinio laiško pristatymo galimybės priklauso nuo buveinės vietos, todėl korespondencija ne visada pasiekia adresatus, siuntimas paštu taip pat reiškia papildomas spausdinimo, vokavimo, siuntimo išlaidas.

Laiško siuntimas **elektroniniu paštu** yra greitas ir nieko nekainuoja, tačiau kartu ir nesukuria tokių pačių teisinių pasekmių, kaip registruotas laiškas. Siunčiant laišką elektroniniu paštu neužtikrinamas dokumento išsiuntimo ir gavimo juridinio fakto nustatymas, kaip siunčiant registruotu laišku. Elektroninio pašto paskyra taip pat gali turėti saugumo spragų, tad labai svarbu pasirinkti optimaliausią platformą virtualios buveinės komunikacijai su valstybės institucijomis, fiziniiais ir juridiniais asmenimis.

Šiame dokumente analizuojama E. pristatymo sistema, kaip šiuo metu egzistuojanti optimaliausia el. sistema virtualios buveinės komunikacijos funkcijoms įgyvendinti.

E. PRISTATYMO SISTEMA

Sistemos vykdytojas - LR Susisiekimo ministerija (kartu su partneriu AB „Lietuvos Paštu“).

Finansavimas - ES lėšomis pagal Ekonomikos augimo veiksmų programos priemonę „Elektroninės valdžios paslaugos“. Bendra projekto ir plėtros vertė - 2,940 mln. eurų.

Pagrindiniai principai: El. pranešimus galima siųsti, jei gavėjas ir/arba siuntėjas yra valstybės institucija, t.y. el. pranešimai gali būti siunčiami:

- tarp valstybės institucijų;
- tarp juridinių asmenų ir valstybės institucijų;
- tarp fizinių asmenų ir valstybės institucijų.

Viena iš pagrindinių juridinio asmens fizinės buveinės funkcijų yra komunikacija su valstybės institucijomis. E. pristatymo sistemą matome kaip optimaliausią šiuo metu egzistuojančią platformą elektroniniam bendravimui su institucijomis. Platformos naudotojų sąrašas - didelė dalis valstybės institucijų, kurioms yra privaloma naudotis E. Pristatymo sistema, kitoms likusioms naudojimas yra rekomenduojamas. Didelė dalis institucijų jau turi arba yra pradėję integruoti savo vidines dokumentų valdymo sistemas su E. pristatymo sistema.

E. pristatymo platformos pagrindinės funkcijos:

1. Siunčiamų el. dokumentų ir el. pranešimų **originalumo patvirtinimas** (suteikiama galimybė pasirašyti el. dokumentus el. parašu);
2. Suteikiamas **tikslus laiko fiksavimas** (dokumentų išsiuntimo, pristatymo, gavimo, perskaitymo ar pasirašymo);
3. Pranešimo pristatymas **turi teisinę ir įrodomąją galią**, atitinkančią registruoto laiško įteikimą;
4. Duomenų apsaugos sąsajos su išorinėmis sistemomis (tai leidžia atskirų institucijų/įmonių sistemoms automatiškai į E. pristatymo sistemą pateikti el. pranešimus).

2015 m. Informacinės visuomenės plėtros komiteto vykdytoje apklausoje dėl elektroninių siuntų naudojimo, apklaustos institucijos atsakė, jog 61% įprasto siuntų srauto galėtų siųsti elektroninėmis priemonėmis nekeičiant tuo metu egzistuojančių procesų ir tvarkos. Papildomai vadovaujantis Lietuvos Pašto aktyviausių E. pristatymo sistemos naudotojų duomenimis (2016 - 2017 m.), kurie jau pirmais sistemos naudojimo metais perkėlė ~68% savo siuntų srauto į sistemą, galima daryti prielaidą, kad institucijos turi potencialo perkelti mažiausiai 75% savo siuntų srauto į E. pristatymo sistemą.

E. PRISTATYMO TOLIMESNĖ PLĖTRA

Nors E. pristatymas turi daug privalumų, platformai, kaip vienintelei elektroninės komunikacijos priemonei su valstybės institucijomis būtina tolimesnė plėtra. E. pristatymo platforma šiuo metu yra labiausiai naudojama komunikacijoje tarp valstybės institucijų: per 2017 metus (nuo metų pradžios iki lapkričio 23 d.) 71% e. siuntų yra siunčiamos tarp valstybės institucijų.

Pasak Lietuvos Pašto, pagrindinės priežastys kodėl valstybės institucijos aktyviai nesinaudoja E. pristatymo sistema yra:

1. Neatnaujintos vidinės tvarkos, kurios reikalauja klientams ar kitoms institucijoms siųsti:

- originalius dokumentus;
- dokumentus pasirašytus „šlapiu“ parašu;
- dokumentus ant „saugių“ blankų.

2. Baiminamasi keisti nusistovėjusius procesus bei tvarkas.

Šiuo metu pranešimus E. pristatymo platforma **galima siųsti tik tuomet jei gavėjas ir/arba siuntėjas yra valstybės institucija, tad norint virtualios buveinės komunikaciją vykdyti per E. pristatymo platformą, būtina įgalinti dokumentų siuntimą tarp privačių asmenų tarpusavyje.** Kai kurie įstatymai ir kiti teisės aktai numato atvejus, kai tam tikri dokumentai privalo būti įteikiami registruotu paštu/laišku. Tokie dokumentai, kurie turi būti įteikiami registruotu paštu/laišku, gali būti siunčiami tiek Valstybės institucijų, tiek privačių asmenų Valstybės institucijoms, **tiek privačių asmenų tarpusavyje.**

Šiuo metu E. pristatymo sistema siunčiamas **el. pranešimas yra laikomas gautu** nuo to momento, kai gavėjas gali el. pranešimą pasiekti, tai yra **nuo to momento, kai gavėjas po el. pranešimo pristatymo prisijungia prie E. pristatymo sistemos.**

Siekiant efektyvaus el. pranešimų pristatymo bei siekiant išvengti E. pristatymo sistemos vartotojų piktnaudžiavimo, manome, kad turėtų būti reglamentuojami ir atvejai, kai asmuo neprisijungia prie savo E. pristatymo sistemos dėžutės. **Tikslinga teisės aktuose įtvirtinti nuostatas dėl el. pranešimo gavimo prezumpcijos**, t.y. turėtų būti laikoma, jog gavėjas el. pranešimą gavo, praėjus nustatytam dienų skaičiui nuo el. pranešimo pristatymo į gavėjo E. pristatymo sistemos dėžutę, nors gavėjas per tą laiką ir neprisijungia prie savo E. pristatymo sistemos dėžutės.

E. pristatymo sistemos vartotojai gali būti informuoti apie gautą pranešimą el. paštu arba trumpąja SMS žinute. Pastebima, jog dėl to gali pasitaikyti piktnaudžiavimo atveju, kai asmuo trumpąja SMS žinute ar elektroniniu paštu gavęs informaciją apie pristatytą el. pranešimą, gali tyčia neprisijungti prie E. pristatymo sistemos dėžutės ir tokiu būdu užvilinti tam tikrų veiksmų atlikimą. Dėl šios priežasties taip pat tolimesnėje E. pristatymo sistemos plėtroje rekomenduotina **nustatyti 5-7 dienų terminą prezumpcijai** dėl el. pranešimo gavimo.

PERĖJIMAS PRIE KEITIMOSI EL. DOKUMENTAIS

- 2012-07-02 LRV pasitarimo protokole Nr. 45 pavesta: siekiant sumažinti popierinių dokumentų apyvartą ir su jų rengimu ir saugojimu susijusias išlaidas, nustatyti, kad ministerijos, MP tarnyba, Vyriausybės įstaigos ir įstaigos prie ministerijų ir kt. institucijos ir įstaigos, turinčios galimybę naudotis el. dokumentų valdymo sistemomis, ne vėliau kaip nuo 2014-01-01 keistųsi tik el. dokumentais.

- 2015-08-26 buvo priimtas LRV nutarimas, kuriame yra numatyta, kad ministerijos, LRV kanceliarija, LRV įstaigos ir įstaigos prie ministerijų, kitos institucijos ir įstaigos nuo 2016-01-01 privalo vietoj siunčiamų korespondencijos siuntų siųsti tik e. siuntas per E. pristatymo sistemą, jeigu kituose teisės aktuose nenustatyta kitaip. Kartu nutarimu rekomenduojama savivaldybėms bei jų įstaigoms taip pat pereiti prie naudojimosi E. pristatymo sistema oficialiosios komunikacijos siuntimui.
- 2017 m. spalio mėn. duomenimis prie E. pristatymo sistemos buvo prisijungusios: 1843 institucijos. Prisijungusių prie e. Pristatymo sistemos juridinių asmenų sąrašas skelbiamas <https://epristatymas.post.lt/sistemas-informacija>.

E. pristatymo sistemos sukūrimu buvo siekiama pereiti prie el. dokumentų siuntimo, taip sumažinant popierinių siuntų skaičių. Šiuo metu E. pristatymo naudojimo rodiklius siekiama padidinti įtraukiant kuo daugiau aktyvių vartotojų. Virtualios buveinės įteisinimas gali būti viena iš priemonių skatinanti E. pristatymo naudojimą bei tolimesnę plėtrą.

POREIKIO ANALIZĖ

[Atlikus išorinių veiksmų analizę pagal PESTEL metodą](#) bei techninių prielaidų analizę buvo pereita prie virtualios buveinės poreikio analizės. Jos metu vykdyti pusiau struktūruoti ekspertiniai interviu, kurių metu rinkti skirtingų sričių specialistų vertinimai dėl virtualios buveinės poreikio. Poreikiui vertinti buvo pasirinkta susitikti su institucijomis, kurių veikla palaikomas ryšys su juridiniais asmenimis, vykdomos juridinių asmenų konsultacijos, kontrolė ar kiti veiksmai susiję su juridinių asmenų steigimu, taip pat teikti užklausimai kitiems teisės bei verslo ekspertams. Žemiau pateikiamas institucijų sąrašas bei bendra vykdytų pusiau struktūrizuotų interviu santrauka dėl virtualios buveinės poreikio Lietuvoje.

Pabrėžtina, jog tolimesniame projekto vykdyme bus atliekama užsienio šalių gerųjų praktikų analizė, kuri bus naudojama kaip papildomas šaltinis virtualios buveinės įkūrimo koncepcijai rengti.

Poreikio analizės metu konsultuotasi su:

1. LR Vyriausybės kanceliarija;
2. Ūkio ministerija;
3. Susisiekimo ministerija;
4. VĮ „Registru centras“;
5. VĮ „Regitra“;
6. Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos;
7. VšĮ „Versli Lietuva“;
8. AB „Lietuvos paštas“;
9. SODRA prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos;
10. Lietuvos Bankas;
11. Asociacija „Infobalt“;
12. kiti teisės bei verslo ekspertai.

Susitikimų metu ekspertai dalinosi patirtimi apie esamą situaciją bei juridinių asmenų steigimo trikdžius, susijusius su šiuo metu galiojančio fizinės buveinės reikalavimo bei kitus. Taip pat diskutuota apie

skaitmenizacijos procesus viešajame bei privačiame sektoriuje, el. valdžios paslaugų funkcionalumą, kokybę bei reikiamą plėtrą. Diskusijų metu išryškėjo poreikis duomenis kaupti ir saugoti tik elektroniniu būdu atsisakant kai kurių dokumentų popierinių versijų. Pasitvirtino prielaida, jog yra atveju, kai faktinės juridinių asmenų buveinių vietos nesutampa su registruota buveine. Dalis kalbintų ekspertų pasidalino sunkumais dėl saugių komunikacijos priemonių trūkumo, ypač tais atvejais, kai yra būtinas dokumentų įteikimo faktas. Institucijos naudojami savitarnos sistemomis, kurios padeda siųsti pranešimus ar komunikuoti su juridiniais asmenimis, išreiškiančiais norą komunikuoti, tačiau kyla sunkumų bandant susisiekti su asmenimis, kurie vengia bendrauti ar dėl kitų priežasčių neprisijungia prie savitarnų sistemų.

Užduodant klausimus dėl E. pristatymo naudojimo dauguma institucijų nurodė, jog supranta platformos naudą, tačiau pastebi trikdžių dėl nepilno vartotojų, aktyvavusių E. pristatymo dėžutes, sąrašo. Pastebima, jog vartotojai nemato poreikio prisijungti prie E. pristatymo sistemos, nes siunčiami registruoti laišakai dažniausiai asocijuojami su neigiamais padariniais. Taip pat, E. pristatymas šiuo metu yra prieinamas tik per internetinę svetainę, tad prieiga galėtų būti patogesnė vartotojui. E. pristatymo efektyvumą taip pat stabdo institucijų dokumentų valdymo sistemų bei E. pristatymo integracija. Tai užima nemažai laiko bei reikalauja finansinių išteklių.

Siūlymas fizinę buveinę keisti virtualia bendrai institucijų vertinamas teigiamai. Dėl esančių problemų (apsunkintas juridinių asmenų steigimas, valstybės kaupiamų duomenų neatitikimai, tam tikrais atvejais neefektyvi komunikacija tarp valstybės ir juridinių asmenų) bei vykdomos viešojo sektoriaus skaitmenizacijos politikos, virtuali buveinė matoma kaip priemonė minėtoms problemoms mažinti bei didinti viešojo sektoriaus skaitmenizaciją. Svarbu pabrėžti, jog virtuali buveinė apima labai platų suinteresuotų šalių sąrašą, tad svarbu identifikuoti suinteresuotas šalis bei jų tarpusavio santykius. Virtualios buveinės įkūrimui būtini šiuo metu galiojančių įstatymų pakeitimai. Šiuo aspektu teisės ekspertai pastebėjo nemažai rizikų įteisinant virtualią buveinę, nes yra reikalingas sisteminis, didelės apimties teisės aktų auditas, kuris apimtų tiek Lietuvos, tiek Europos Sąjungos teisę.

Susitikimų metu prieita prie išvados, jog reikalinga įvertinti galimas naudas, rizikas, jų suvaldymą, išanalizuoti gerąją užsienio šalių praktiką. Kaip ir minėta aukščiau, siekiant virtualios buveinės įteisinimo yra būtinas kompleksinis teisės aktų vertinimas bei veiksmų planas. Prieš teikiant įstatymų pakeitimus ar imantis kitokių sprendimų, būtina įvertinti virtualios buveinės įkūrimo naudas bei kaštus.

IŠVADOS

Atlikus analizę dėl techninių prielaidų virtualios buveinės įkūrimui pastebėta, jog šiuo metu egzistuojanti optimaliausia el. priemonė virtualios buveinės įkūrimui yra E. pristatymas. Ši el. priemonė kaip minėta aukščiau turi privalumų, tačiau siekiant virtualios buveinės įkūrimo yra reikalinga papildoma E. pristatymo plėtra ir platesnis funkcionalumas.

Po susitikimų su suinteresuotomis šalimis pastebėtas virtualios buveinės poreikis, tačiau būtina įvertinti ar šiuo metu tai yra optimaliausia priemonė spręsti problemas susijusias su fizinės buveinės reikalavimu, kaupiamų adresų faktinių neatitikimu bei kita.

ŠALTINIAI

Nurodyta informacija gauta konsultacijų su įvairiomis institucijomis metu, iš E. pristatymo sistemos vizijos dokumento (šaltinis neviešinamas) bei kitų šaltinių.

VIRTUALIOS BUVEINĖS ĮKŪRIMAS

siuntų srauto valstybės institucijos jau galėtų siųsti elektroniniu būdu.

Idėja ir vizija

Virtuali buveinė - tai žingsnis link įmonių gyvavimo virtualioje erdvėje, viešojo sektoriaus paslaugų elektronizacijos bei visuotinio skaitmeninio pašto.

Vyriausybės programa

LR Vyriausybės programa numato pozicijos „Doing Business“ reitinge pagerinimą ir viešojo sektoriaus efektyvumo didinimą, modernizuojant ir skaitmeninant procesus, bei visų valstybinių institucijų naudojimąsi elektroninių dokumentų sistema, užtikrinant, kad visi viešojo sektoriaus dokumentai būtų siunčiami e. pristatymo sistema.

Projekto naudos

Vilniaus miesto savivaldybė gali sutaupyti per metus, atsisakius popierinių dokumentų ir juos valdant el. būdu.

Danija sutaupo per metus, naudodama skaitmeninį paštą komunikacijai su gyventojais ir verslo atstovais.

10,043 įmonių buvo įsikūrusių tik 35-iuose masinio registravimo adresuose.

Užsienio šalių praktika

Danija	Estija	Kinija
Danijoje veikianti skaitmeninio pašto sistema leidžia valstybės institucijoms elektroniniu būdu komunikuoti su gyventojais bei įmonėmis.	Estijoje sukurta e-Residency programa suteikia galimybę įsteigti įmonę elektroniniu būdu net neatvykus į Estiją.	Kinijoje veikiantys tarpininkai siūlo QianHai LEZ besikuriančioms įmonėms laikiną virtualaus biuro paslaugą iki tol, kol bus įrengtos šių įmonių patalpos.
2016 m. duomenimis 4,3 mln. gyventojų (89%) bei 680 tūkst. įmonių (100%) gauna skaitmeninius laiškus iš valstybės institucijų.	Registruojant įmonę vis dar reikalingas fizinis adresas, tačiau skaičiuojama, jog programos dėka Estija gavo 14,4 mln. eurų pajamų .	Tokiu būdu pritraukiami investuotojai gali sparčiau steigti įmones ir pradėti veiklas laisvojoje ekonominėje zonoje (LEZ).

eBoks.dk

REPUBLIC OF ESTONIA
E-RESIDENCY

Kurk
Lietuvai

Projekto vadovė
Adelė Jaškūnaitė
adele.jaskunaite@kurklt.lt
+370 616 75948

Projekto vadovė
Raminta Olbutaitė
raminta.olbutaite@kurklt.lt
+370 633 07338

VIRTUALIOS BUVEINĖS ĮKŪRIMAS

KONCEPCIJA IR ĮGYVENDINIMO STRATEGIJA

75%

siuntų srauto valstybės
institucijos jau galėtų siųsti
elektroniniu būdu

Idėja ir vizija

Virtualios buveinės įkūrimas suteiktų galimybę visus su įmone, asociacija ar kitu juridiniu asmeniu susijusius veiksmus atlikti elektroninėje erdvėje. Komunikacija su valstybės institucijomis būtų vykdoma elektroniniu būdu per E. pristatymo ar kitą alternatyvią sistemą.

Virtuali buveinė - tai žingsnis link įmonių gyvavimo virtualioje erdvėje, viešojo sektoriaus paslaugų elektronizacijos bei visuotinio skaitmeninio pašto.

Vyriausybės programa

LR Vyriausybės programa numato pozicijos „Doing Business“ reitinge pagerinimą ir viešojo sektoriaus efektyvumo didinimą, modernizuojant ir skaitmeninant procesus, bei visų valstybinių institucijų naudojamą elektroninių dokumentų sistemą, užtikrinant, kad visi viešojo sektoriaus dokumentai būtų siunčiami e. pristatymo sistema.

Projekto naudos

Vilniaus miesto savivaldybė gali sutaupyti per metus, atsisakius popierinių dokumentų ir juos valdant el. būdu¹.

Danija sutaupo per metus, naudodama skaitmeninį paštą komunikacijai su gyventojais ir verslo atstovais².

10,043 įmonių įsikūrusių tik 35-iuose masinio registravimo adresuose³.

¹ Creditreform „Įmonių, registruotų daigynuose, charakteristika (duomenys 2016-11-03)“

² Europos Komisija “eGovernment in Denmark”, 2015:

https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/document/2015-03/egov_in_denmark_-_january_2015_-_v_17_0_final.pdf

³ Vilniaus miesto savivaldybės administracija, „Pirmasis naujojo Administracijos direktoriaus įsakymas – atsisakyti popierinių dokumentų”, 2017: <http://www.vilnius.lt/index.php?2268068749>

Įgyvendinimo procesas

Ūkio ministerija

- Teisės aktų peržiūra ir įstatymo projekto teikimas.
- Virtualios buveinės projekto viešinimas visuomenei.

Susisiekimo ministerija
ir jai pavaldžios institucijos

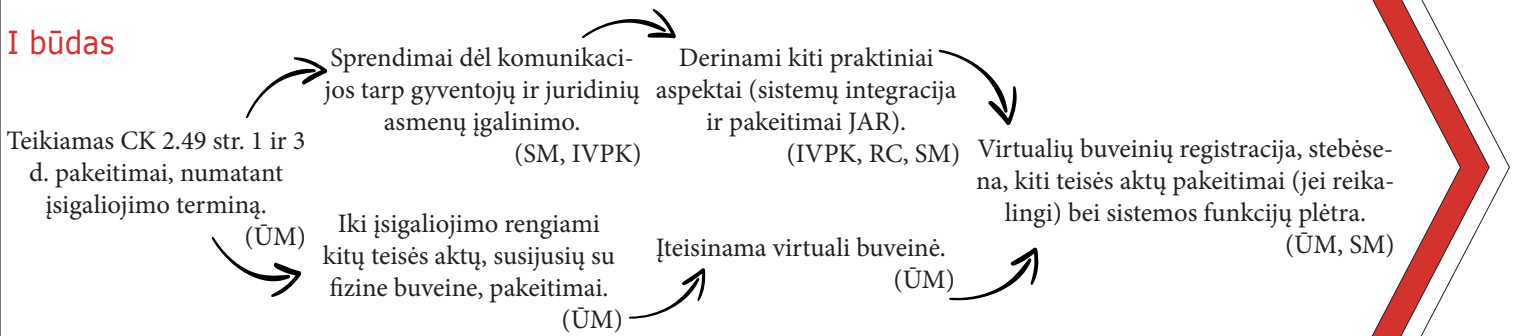
- Tolimesnė E. pristatymo sistemos plėtra.
- Integracija su juridinių asmenų registru.

Vidaus reikalų ministerija

- Užsieniečių, turinčių interesų Lietuvoje, vieningos identifikacijos įgalinimas.

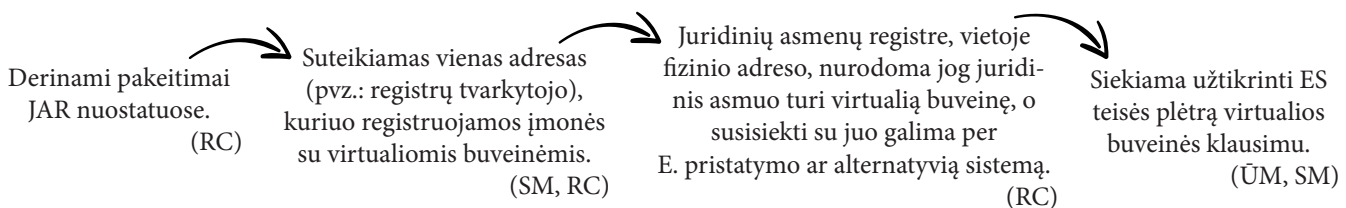
Įgyvendinimo būdai

I būdas

II būdas

Esant teisiniams trikdžiams Europos Sąjungos teisės aktuose - galimas sprendimas, kuomet virtualios buveinės registruojamos vienu fiziniu adresu (pvz.: registrų tvarkytojo adresu) registruose viešinant, jog ten įsteigtas juridinis asmuo turi virtualią buveinę, o komunikaciją vykdo el. būdu.

Projekto rizikos

*Didelės apimties teisės aktų analizė

*E. pristatymo sistemos techniniai sprendimai

*Užsieniečių, turinčių interesų Lietuvoje, vieninga identifikacija

KURK LIETUVAI

Virtualios buveinės įkūrimas

Užsienio gerosios praktikos analizė

Raminta Olbutaitė
Adelė Jaškūnaitė
2018 m. sausio mėn.

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

„Kurk Lietuvai“ – pirmoji ir kol kas vienintelė profesinio tobulinimo ir gerosios užsienio praktikos pritaikymo programa Lietuvoje, kuri suteikia galimybę profesionalams savo žiniomis ir idėjomis prisidėti prie modernios Lietuvos ateities kūrimo.

Šis projektas finansuojamas 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos.

Turinys

Įvadas	3
Tarpininkų paslaugos	3
Estija - e-Residency	7
Visuotinis skaitmeninis paštas - kas tai?	9
Danija - skaitmeninis paštas (Digital Post)	11
Danija - naujos kartos skaitmeninis paštas (Next Generation Digital Post)	13
Išvados	15

Išvadas

Ši gerųjų užsienio praktikų analizė apžvelgs kelias priemones, kurios yra taikomos siekiant didinti inovatyvius viešojo sektoriaus sprendimus. Jų tikslai - tai efektyvesnės viešojo sektoriaus paslaugos, geresnių sąlygų verslo aplinkai sukūrimas bei viešųjų elektroninių paslaugų naudojimo skatinimas.

Kadangi kitose užsienio valstybėse nėra analogiško virtualios buveinės atitikmens, šioje analizės dalyje buvo pasirinkta analizuoti kelias užsienyje taikomas priemones: bendrovių paslaugų teikėjų reguliavimas, inovatyvūs valstybės sprendimai verslo aplinkos gerinimui bei visuotinis skaitmeninis paštas.

Gerosios užsienio šalių praktikos analizė bus naudojama virtualios buveinės koncepcijai bei projekto įgyvendinimo plano rengimui.

Tarpininkų paslaugos

Vadovaujantis Pasaulio banko „Doing Business 2018“ ataskaita žemiau pateikiamas penketukas valstybių, kurios lyderiauja pagal verslo pradžios sąlygas¹:

1. Naujoji Zelandija;
2. Kanada;
3. Kinija;
4. Gruzija;
5. Jamaika.

Peržvelgus šiose šalyse galiojančius reikalavimus dėl juridinio asmens steigimo, matyti, jog kiekvienoje iš jų buveinės registravimas nurodant fizinį adresą yra būtinas:

Naujoji Zelandija²

Your company's registered office and address for service

The address of the registered office and the address for service must be physical addresses in New Zealand. In most cases, the registered office address is the address where your company's records, including your share register, are kept.

The address for service is where legal documents, such as court documents, are delivered.

---

¹ <http://www.doingbusiness.org/rankings>

² <https://companies-register.companiesoffice.govt.nz/help-centre/starting-a-company/company-address/>

Kanada³

You must provide all of the following:

- business name
- business number (if this business already has one)
- type of business or organization (for example: [sole proprietor](#), [partnership](#), [corporation](#), [registered charity](#))
- name and SIN of all owners
- physical address
- mailing address (if different from the physical address)
- description of major business activity

Kinja⁴

China WFOE Registered Address

Corporation China can supply a China WFOE registered address that will be the legal address of your company. A registered address is required to register your company in China.

China Company WFOE registered address – [Shanghai](#), [Beijing](#), [Shenzhen](#), [Guangzhou](#) ↗

Gruzija⁵

How to register a company in Georgia

If an entrepreneur is willing to **set up a limited liability company in Georgia**, he can do it by registering at the **Entrepreneurial Register**. The necessary documents are:

- the company charter,
- the document which stipulates the value of the contributions of each member,
- an application which contains: the **name of the company**, the **legal entity of the company** – in this case the **limited liability company**, the address, the **business plan**, date of starting the business, date of termination of the year, details regarding the **founder of the company** (name, address, place of birth and the profession), the amount of share capital, documents for naming each member of the supervisory board and management board.

---

³<https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/registering-your-business/business-registration-online-overview.html>

⁴ <https://www.corporationchina.com/china-wfoe-registered-address/>

⁵ <https://www.companyformationgeorgia.com>

Jamaika⁶

The Jamaica limited liability company (LLC)

- A Jamaica LLC must appoint at least one director and one shareholder, who can be of any nationality. The minimum paid-up share capital required to complete the incorporation process is US\$1. A company secretary must also be appointed to complete the incorporation process of a Jamaica LLC;
- This entity must appoint a registered auditor as the company is legally obliged to carry out an annual audit. After Jamaica company setup, our Client must also have a registered office in Jamaica at all times and maintain statutory and accounting records at such registered office.

Aukščiau minimi pavyzdžiai tik įrodo, jog visame pasaulyje gyvuoja įprasta praktika, jog juridinio asmens steigimo metu, reikalaujama nurodyti fizinę juridinio asmens buvimo vietą. Verslo globalumas ir vis didėjantis žmonių mobilumas rodo, jog verslo subjektai siekia nepriklausomumo nuo konkrečios teritorijos ar vietos. Dėl verslo mobilumo ir dinamikos, pastebima, jog daugelyje šalių klesti tarpininkų paslaugos, susijusios su fizinės buveinės registracija, mokesčių administravimu ar kitais su verslo steigimu susijusiais klausimais. Virtualių ofisų paslaugos tampa vis patrauklesnės dėl nuotolinio darbo naudų, tokių kaip:

- sutaupomas darbuotojų laikas kelionei į darbą;
- darbuotojai yra aktyvesni, nes neprivalo būti vienoje darbo vietoje visą darbo laiką;
- galimybė įdarbinti ekspertus iš viso pasaulio;
- sutaupomos lėšos, kurios būtų skiriamos biuro išlaikymui;
- nuotolinį darbą dirbantys žmonės dažniausiai yra produktyvesni⁷.

Priklausomai nuo vykdomos veiklos specifikos juridinių asmenų steigėjai gali rinktis ar jiems reikalinga pastovi darbo vieta, ar efektyviau ir pigiau yra dirbti mobiliai. Tais atvejais, kai įmonėje dirba mažas kiekis darbuotojų ir dažnai nuotoliniu būdu - fizinės buveinės turėjimas tampa papildoma administracine našta. Tokiu atveju virtuali buveinė galėtų pasitarnauti tiek juridinio asmens steigėjui, tiek valstybei - kuomet išvengiama trečiojo asmens (tarpininko) ir išlaikomas tiesioginis ryšys su juridinio asmens steigėju.

Kaip jau minėta „[Išorinių veiksmų analizėje dėl virtualios buveinės įkūrimo Lietuvoje](#)“ reikalavimu registruoti fizinę buveinę siekiama užtikrinti teisės taikymo, teisingumo, komunikacijos bei juridinio asmens atskaitomybės klausimus. Egzistuojantys adresai, kuriuose registruojama daugiau nei keli šimtai įmonių bei dažnai neefektyvi komunikacija tradiciniais registruotais laiškais, kelia klausimą ar fizinės buveinės reikalavimas užtikrina aukščiau minėtas funkcijas. Pastebimos problemos dėl fizinės buveinės registracijos egzistuoja ne tik Lietuvoje. Vis didesnis verslų mobilumas yra pastebimas visame pasaulyje, kaip rodo atlikta apklausa: jaunose įmonėse (kurių gyvavimas neviršija vienerių metų) dažnai darbuotojai pirmiausia dirba naudodamiesi mobiliuosius telefonus, kompanijoms augant - pereinama prie kitų priemonių, tačiau neprisirišama prie vienos lokacijos ar adreso.⁸

---

⁶ <https://www.healyconsultants.com/jamaica-company-registration/setup-llc/>

⁷ <https://www.americanexpress.com/us/small-business/openforum/articles/home-sweet-home-the-7-key-benefits-of-virtual-offices/>; <https://nypost.com/2017/04/03/why-businesses-are-turning-to-virtual-offices/>

⁸ <https://blogs.windows.com/business/2017/11/09/new-report-reveals-biggest-trends-small-businesses-2018/>

Buvimas viename teritoriniame vienete gali varžyti verslumą, todėl rinkoje yra atsiradę daug verslo paslaugų tarpininkų⁹. Ši situacija atspindi, jog formalus reguliavimas sukuria papildomą našta naujai besikuriantiems verslams, tad rinkoje ieškoma lankstesnių sprendimų. Šiuo metu rinkoje gausu tarpininkų siūlančių įmonės steigimo paslaugas, į kurias įeina ir fizinės buveinės registracijos vieta, taip palengvinat įmonės steigimą bei jos gyvavimą.

Vykdant viešąją konsultaciją ir renkant pusiau struktūrizuotus interviu iš įvairių valstybės institucijų buvo analizuota, kaip atsirado tarpininkų paslaugos bei kokias pasekmes tai sukuria įmonių steigimui, kontrolei bei valstybės kaupiamų duomenų kokybei. Taip pat vertinti ir teisės aktai, susiję su įmonės steigimu, gyvavimu bei kontrolės procedūromis. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos¹⁰ numato, jog bendrovių paslaugų teikėjai turėtų būti registruojami arba licencijuojami kiekvienoje valstybėje narėje. Tokiu reikalavimu yra siekiama užkirsti kelią fiktyvių įmonių kūrimuisi bei pinigų plovimui. Nekontroliuojamos tarpininkų paslaugos gali būti rizikingos bei padidinti adresų skaičių, kuriuose priregistruota tūkstančiai įmonių. Deja, šiuo metu Lietuvoje nėra taikomas reikalavimas bendrovių paslaugų teikėjams gauti licenciją ar registruotis specialiaame registre.

---

⁹ <http://www.locartis.eu/sites/en/Real-estate-solution-Office/Virtual-Office-business-address>

<https://www.euoperegistry.com/virtual-offices>

<https://www.hongdaservice.com/blog/checklist-for-foreign-business-opening-wfoe-in-qianhai-special-economic-zone>

<https://www.theregisteredoffice.com>

¹⁰ Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32015L0849>

REPUBLIC OF ESTONIA E-RESIDENCY

Kuomet kalbama apie e.valdžią, Estija neretai pasirenkama kaip gerasis pavyzdys - stipriai išplėtotą interneto infrastruktūrą, elektronines paslaugas (e.balsavimas, e.policija, e.mokesčiai ir kita) bei platus jų panaudojimas¹¹. Aiški ir stipri Estijos vizija dėl tolimesnės skaitmeninės politikos žada dar stipresnius rezultatus. Estijos skaitmenizacijos strategija 2020 išklėlė šiuos tikslus:

- 65% žmonių naudosis saugia elektronine identifikacija (ID kortelė, mobilus ID, skaitmeninis ID);
- Estija - tarp penkių šalių mažiausiai varžančių interneto ir skaitmeninės žiniasklaidos laisvę ("Freedom House" tyrimas);
- 90% viešojo sektoriaus komunikacijos bus elektroninė;
- 100% sąskaitų tarp viešojo ir privataus sektoriaus apdorojamos automatiškai (e.sąskaitos);
- fiksuotas interneto ryšys bus prieinamas kiekvienam Estijos namų ūkio subjektui;
- 60% Estijos populiacijos turės 100 Mbit/s ar greitesnį internetą¹².

Estija yra laikoma lydere e.valdžios srityje, taip pat ji pirmoji pasaulyje pasiūlė e. rezidento koncepciją dar 2014-aisiais¹³. E-Residency programa - tai galimybė naudotis Estijos viešosiomis elektroninėmis paslaugomis net ir ne Estijos piliečiams. Turint e. rezidento ID kortelę galima:

- pasirašyti dokumentus bei sutartis skaitmeniniu būdu;
- patvirtinti dokumentų autentiškumą;
- užšifruoti ir siųsti dokumentus;
- įsteigti įmonę Estijoje elektroniniu būdu;
- naudotis elektroninės bankininkystės paslaugomis;
- bei kita¹⁴.

---

¹¹https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/inline-files/eGovernment%20in%20Estonia%20-%20Februa ry%202016%20-%202018_00_v4_00.pdf

¹² <https://digitalgov.com.au/estonias-digital-strategy/>

¹³ <https://www.leapin.eu/articles/e-residency>

¹⁴ <https://transferwise.com/gb/blog/e-residency-how-to-guide>

Start a company

E-residents can establish and manage an EU based company 100% online. This is the best way to run a trusted location-independent business with minimal cost and hassle-free administration.

E-Residency programa viešinama, kaip galimybė įsteigti juridinį asmenį nuotoliniu būdu, išvengiant administracinių rūpesčių. Programa neabejotinai palengvina komunikaciją bei Estijos viešųjų paslaugų gavimą, tačiau Estijoje kaip ir kitose valstybėse, siekiant juridinio asmens įsteigimo yra būtinas fizinis adresas. Šiai problemai spręsti siūloma kreiptis į bendrovių paslaugų tarpininkus. Tad e-Residency Virtualios buveinės įkūrimo projekto apimtyje naudojamas, kaip pavyzdys, kada inovatyvūs sprendimai įmonių steigimo srityje gali prisidėti prie šalies vardo garsinimo, investicijų pritraukimo bei tam tikrų administracinių procesų palengvinimo.

Estijos e-Residency programa buvo sukurta beta versijoje ir tobulinama atsižvelgiant į jos naudotojų pastabas. Tokiu būdu programa tobulėja, nes nuo pirminės versijos, kuomet pirmieji rezidentai vis dėlto turėjo atvykti į Estiją kelis kartus, jog galėtų įsteigti įmones, dabar galima visa tai atlikti nuotoliniu būdu.¹⁵ Beta versijos kūrimas gali būti puikus pavyzdys virtualios buveinės projektui, kuomet sukūrus pirmąją versiją galima taisyti sistemos trūkumus, atsižvelgiant į naudotojų pastabas.

Nuo programos sukūrimo, skaičiuojama, jog e-Residency atnešė 14,4 mln. eurų pajamų, kurias sudaro 1,4 mln. eurų tiesioginių pajamų ir 13 mln. eurų netiesioginės naudos¹⁶. E-Residency programa yra vienas iš gerųjų pavyzdžių, kada inovatyvūs ir netradiciniai valstybės sprendimai gali atnešti didelę finansinę naudą visai šalies ekonomikai.

---

¹⁵ <https://www.wired.com/beyond-the-beyond/2017/10/estonian-e-residency-estonian-primer/>

¹⁶ <https://news.err.ee/646254/deloitte-e-residency-brought-14-4-million-to-estonia-in-first-three-years>

Visuotinis skaitmeninis paštas - kas tai?

Laiškų gavimas ir siuntimas valstybės institucijoms popierine forma įprastu paštu Lietuvoje vis dar yra realybė, tačiau jau ne būtinybė. Lietuvoje elektroninė E. pristatymas sistema jau leidžia keistis pranešimais ir dokumentais su didele dalimi valstybės institucijų, o šia sistema išsiųstas laiškas **turi teisinę ir įrodomąją galią, atitinkančią registruoto laiško įteikimą**. Daugiau apie šią sistemą galite rasti [techninių prielaidų ir poreikio analizėje](#).

Viešųjų elektroninių paslaugų, leidžiančių pakeisti tradicines pašto dėžutes elektroninėmis, plėtra yra prioritetas didelei daliai Europos Sąjungos valstybių narių ir galėtų padėti sutaupyti daug biudžeto lėšų:

1. 2012 m. Europos Komisija apskaičiavo, jog naudojantis e. valdžios priemonėmis, kuomet komunikacija tarp valstybės ir gyventojų vykta elektronine forma, Europos Sąjungos valstybės galėtų **sumažinti savo išlaidas apie 15-20%**.¹⁷
2. Danijoje naudojamas skaitmeninis paštas viešajam sektoriui kasmet sutaupo apie **134 mln. eurų** (1 mlrd. Danijos kronų) išleidžiamų popieriui bei korespondencijos siuntimui.¹⁸
3. „Vilniaus miesto savivaldybė per mėnesį sunaudoja apie 300 tūkst. A4 formato popieriaus lapų, per metus – apie 3,6 mln. lapų, tam išleidžiama apie 3 tūkstančiai eurų per mėnesį arba **36 tūkstančiai eurų per metus**. Atsisakius daugelio popierinių dokumentų ir juos valdant elektroniniu būdu, būtų galima gerokai sumažinti ne tik sunaudojamo popieriaus kiekį, bet ir sutaupyti spausdinimo išlaidoms”.¹⁹

Visuotinio skaitmeninio pašto paslauga leidžia gauti bei siųsti elektroninius dokumentus, kurie paprastai siunčiami tradiciniu popieriniu paštu: sąskaitos faktūros, kvitai, algalapiai, ir kt.. Be dokumentų priėmimo, kai kurios iš šių sistemų siūlo ir dokumentų saugojimo bei archyvavimo paslaugas. Pastaraisiais metais, tokios viešosios paslaugos pradėjo veikti beveik visose Europos Sąjungos šalyse.

Analizuojant egzistuojančias valstybines skaitmeninio pašto sistemas, pastebima, jog nemaža jų dalis jau pasiekė aukščiausius brandos lygius, (kuomet portalų dizainas yra orientuotas į vartotoją, sistemos suteikia visišką paslaugos pasiekiamumą internetu, jose sudarytos sąlygos vienpusei ar dvipusei sąveikai, jos yra transaktyvios, t. y. automatizuotai, proaktyviai teikia tam tikras paslaugas vartotojams), tačiau vertinimas pagal brandos modelį iš esmės labiau tinka „e. valdžios paslaugų kūrimo „pradžiai“ arba „grubiam“ (coarse granularity) e. paslaugų klasifikavimui, jų brandos vertinimui, kas jau nebetinka norint atlikti šiuolaikinių e. paslaugų išsamų (comprehensive) vertinimą”²⁰.

---

¹⁷ European Parliamentary Research Service “eGovernment. Using technology to improve public services and democratic participation”, R. David, 2015:

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/565890/EPRS_IDA\(2015\)565890_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/565890/EPRS_IDA(2015)565890_EN.pdf).

¹⁸ Europos Komisija “eGovernment in Denmark”, 2015:

https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/document/2015-03/egov_in_denmark_-_january_2015_-_v_17_0_fina_l.pdf

¹⁹ Vilniaus miesto savivaldybės administracija, „Pirmasis naujojo Administracijos direktoriaus įsakymas – atsisakyti popierinių dokumentų”, 2017: <http://www.vilnius.lt/index.php?2268068749>.

²⁰ Elektroninių paslaugų apibrėžimo, tipizavimo ir vertinimo modelio parengimo paslaugos - 6 priedas, „Užsienio šalių analizė“, 4p., https://ivpk.lrv.lt/uploads/ivpk/documents/files/IVPK_leidiniai/Elektronini%C5%B3%20paslaug%C5%B3%20modelio%20tarpin%C4%97s%20ataskaitos%206%20priedas.pdf

Skirtingos nacionalinio skaitmeninio pašto sistemos neturi bendros kilmės, tačiau European Journal of ePractise jas išskiria į keturis pagrindinius tipus²¹:

	I tipas	II tipas	III tipas	IV tipas
	Vyriausybės sukurti kontaktiniai centrai, piliečiams skirti portalai ar kt. sistemos leidžiančios gauti ir saugoti asm. dokumentus.	El. pašto sistema sukurta tradicinio pašto paslaugų tiekėjo. Ši kategorija apima tik sk. sistemas arba hibridinio pašto pristatymą.	Išimtinai internete veikiančios el. pašto sistemos.	Sertifikuotos el. pašto sistemos su dokumentų saugojimo funkcijomis.
<u>e-Boks</u> , Danija				
<u>Mon.service.public.fr</u> , Prancūzija				
<u>Netposti</u> , Suomija				
<u>PostaCertificat@</u> , Italija				
<u>ViaCTT</u> , Portugalija				
<u>De-mail</u> , Vokietija				
<u>MijnOverheid</u> , Olandija				
<u>Mojedatovaschranka</u> , Čekija				
<u>Metaposta</u> , Ispanija				
<u>Digiposte</u> , Prancūzija				

Kai kurios iš šių sistemų (pvz. De-mail - vokiečių) yra mišrios ir buvo sukurtos sujungiant kelis modelius.

Remiantis 2017 m. Europos skaitmeninės pažangos ataskaita²² Danija įvertinta kaip labiausiai pažengusi skaitmeninėje srityje bei atsižvelgiant į tai, jog Danijos skaitmeninis paštas yra vertinamas kaip itin sėkmingas projektas²³ nuspręsta detaliau analizuoti šios šalies skaitmeninio pašto sėkmės istoriją.

²¹ European Journal of ePractise, N° 14, 108 p., 2012:

https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/document/2014-06/ePractice%20Journal-Vol.14-Jan_Feb%202012.pdf.

²² <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/europes-digital-progress-report-2017>

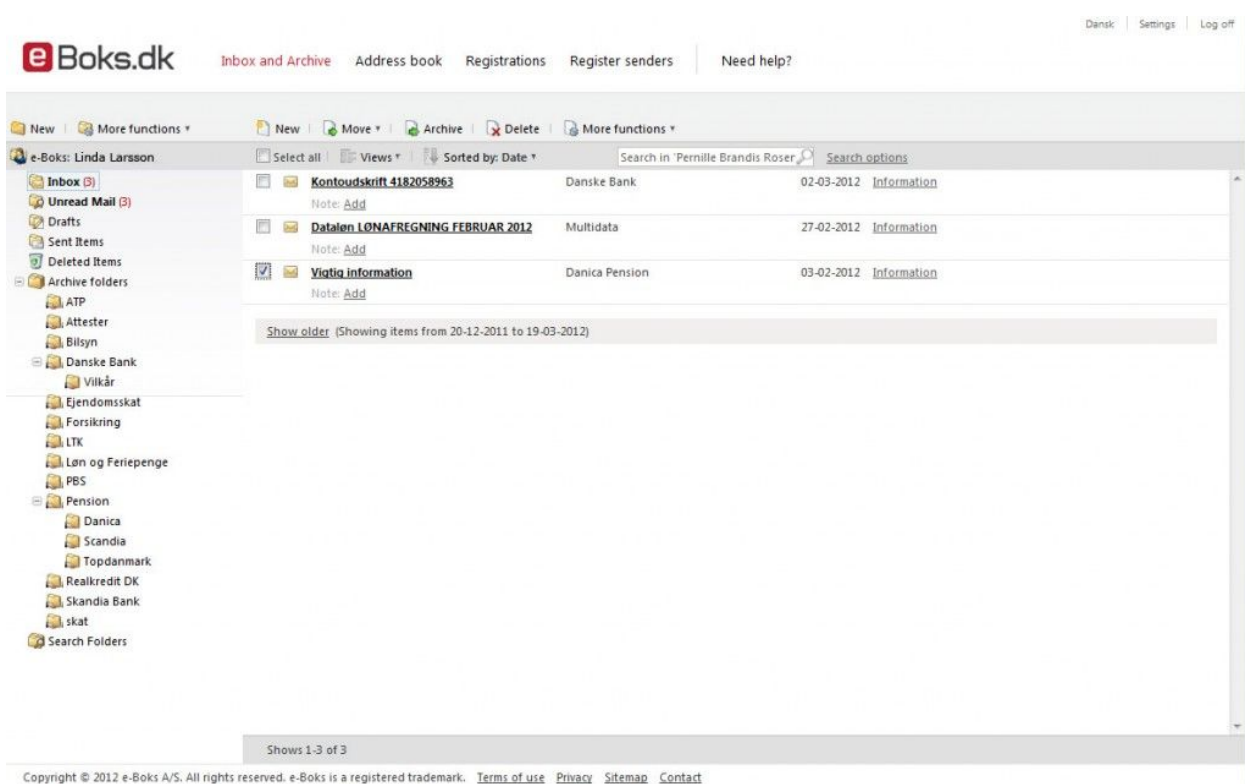
²³

<https://joinup.ec.europa.eu/document/denmark-improves-user-experience-its-digital-post-solution-skat-ne mid>

Danija - skaitmeninis paštas (Digital Post)

Danijos parlamentas (Folketinget) yra priėmęs teisės aktą, numatantį, kad visi vyresni nei 15 metų piliečiai privalo turėti visuotinio skaitmeninio pašto („Digital Post“) paskyrą (su tam tikromis išimtimis)²⁴. Visi laiškai, siunčiami į šią paskyrą, turi tokią pačią teisinę galią kaip popierinis registruotas laiškas. Šios dėžutės tikrinimas yra piliečių asmeninė atsakomybė, o šios atsakomybės nevykdymas gali turėti rimtų pasekmių.

Skaitmeninis paštas gali būti naudojamas tik svarbios informacijos siuntimui, negali būti naudojamas reklamos ar komerciniais tikslais. Svarbi informacija - tai **tiesiogiai siunčiama popieriniu registruotu paštu, tiesiogiai priminimai**: pvz., priminimas iš ligoninės nevalgyti prieš chirurginę procedūrą. Didelė dalis gyventojų šio portalo el. pranešimus nukreipia į „e-Boks“ dėžutę, kuri turi ne tik internetinę prieigą, bet ir mobiliąją aplikaciją.

e-Boks sistemos naudotojo sąsaja

„e-Boks“ yra nepriklausoma akcinė bendrovė (ang. k. independent limited company), įsteigta 2001 m. 50% šios bendrovės akcijų priklauso lyderio pozicijas Šiaurės regione užimančiai logistikos ir susisiekimo paslaugas teikiančiai bendrovei „PostNord“, o likusieji 50% Danijos mokėjimų apdorojimo bendrovei „Nets“. Viena iš priežasčių, lėmusių nacionalinio pašto skaitmenizacijos sėkmę yra ta, jog „e-Boks“, kaip privati įmonė, jau teikė nemokamas skaitmeninio pašto paslaugas ir turėjo 3,8 mln. registruotų vartotojų 2014 m. viduryje. 2015 metais, su šia įmone buvo sudaryta sutartis viešųjų pirkimų būdu.

²⁴ <https://www.digst.dk/ServiceMenu/English/Policy-and-Strategy/Digital-Post-from-public-authorities>

Nors ši Danijos skaitmeninio pašto sistema nėra įgalinusi komunikacijos tarp valstybės institucijų (skirtingai nei e. pristatymo paslauga Lietuvoje, kur 71% e. siuntų yra siunčiamos tarp valstybės institucijų²⁵), ne tik privatūs ir juridiniai asmenys naudojami šiuo skaitmeniniu paštu. Danijos skaitmeninio agentūros (Digitaliseringsstyrelsen) duomenimis, 2016 m. viešasis sektorius privatiems ir juridiniams asmenims išsiuntė 77% visų laiškų per visuotinį skaitmeninį paštą.

2016-aisiais viso buvo išsiųsta 112,6 mln. el. pranešimų (2015-aisiais metais išsiųsta 86,5 mln.²⁶, 2014-aisiais išsiųsta 48 mln. el. pranešimų). 2016 m. duomenimis **4,3 mln. gyventojų (89%) bei 680 tūkst. įmonių (100%)** gauna skaitmeninius laiškus iš valstybės institucijų. **82% gyventojų yra patenkinti arba labai patenkinti** Digital Post sistema²⁷, ir tik 4,5% jų neprisijungė prie savo skaitmeninės dėžutės per pastaruosius 6 mėnesius.

Danijos skaitmeninio agentūra pristato Digital Post projektą kaip „vieną ambicingiausių skaitmeninės komunikacijos projektų šalyje“. Skaitmeninio agentūros atstovas, Thomas Frandzen, 2015 metais „Socitm“ konferencijoje pabrėžė, jog vienas svarbiausių faktorių, lėmusių projekto sėkmę yra švietimo, paramos ir informavimo kampanijos organizuotos nuo 2012 metų:

- savivaldybėse šio projekto informacinę sklaidą užtikrino **7 tūkst. „skaitmeninių ambasadorių“**, kurie taip pat buvo apmokyti pristatyti skaitmeninį paštą žmonėms, vangiai besinaudojančiais technologijomis;
- buvo užtikrinami alternatyvūs (ne skaitmeniniai) **mokymai bei informacijos sklaida** apie visuotinį skaitmeninį paštą;
- visuotinis skaitmeninis paštas buvo privalomas visiems, skiriant **ypatingą dėmesį tam tikroms gyventojų grupėms**, pvz.: vyresnio amžiaus žmonėms, neįgaliems asmenims, benamiams ir imigrantams, siekiant įsitikinti, kad jie žino apie perėjimą nuo popierinių prie skaitmeninių siuntų, o prireikus - taikoma išimtis ir siunčiami popieriniai laiškai;
- pradinėse ir vidurinėse mokyklose buvo platinama **edukacinė medžiaga** apie visuotinį skaitmeninį paštą;
- **informavimo veiklos** senelių namuose, prekybos centruose, soc. būstuose ir t.t.

Aukščiau jau minėta, jog visuotinis skaitmeninis paštas yra privalomas visiems, su tam tikromis išimtimis. Šiuo metu 89% gyventojų **turi pašto paskyrą**, 7,9% gyventojų yra **visam laikui atleisti nuo naudojimosi** skaitmeniniu paštu, o 3,3% gyventojų **laikinais atleisti nuo naudojimosi** skaitmeniniu paštu.

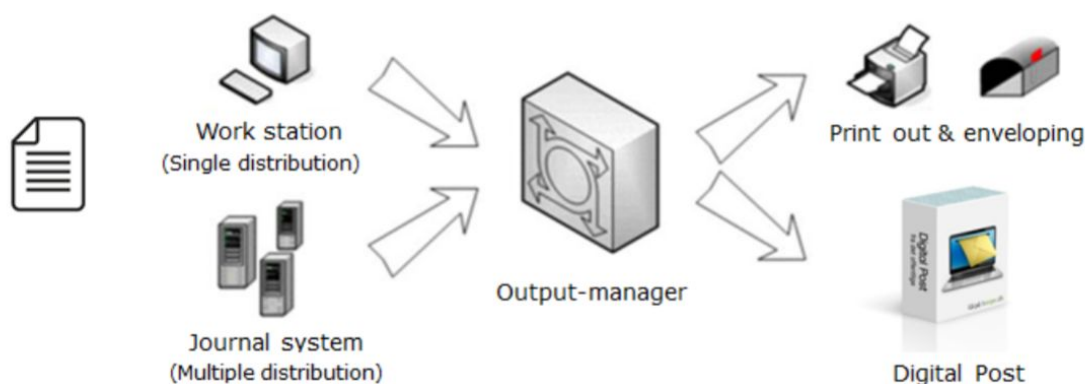
²⁵<http://kurkl.lt/wp-content/uploads/2017/10/Virtualios-buvein%C4%97s-technini%C5%B3-prielaid%C5%B3-ir-poreikio-analiz%C4%97.pdf>

²⁶https://www.logius.nl/fileadmin/logius/ns/evenementen/iEU_seminar/Going_digital_no_more_physical_mail_in_Denmark.pdf

²⁷ Supra note 22

Kaip valstybė pasiekia gyventojus, kurie yra atleisti nuo naudojimosi skaitmeninio pašto paskyra?

“Digital Post - How It Works?” - “Going digital: no more physical mail in Denmark” pristatymas, Stephanie Piontek, 2016 m.

Siunčiant dokumentą, šis pirma būtų siunčiamas į išvesties kontrolerį (Output Manager), kuris remdamasis asmens socialinio draudimo numeriu, nustatys ar dokumento gavėjas turi skaitmeninio pašto paskyrą, ar jam numatyta išimtis. Jei asmuo turi paskyrą - išvesties kontroleris konvertuos failą į PDF formatą ir siųs pranešimą elektroniniu būdu. Asmeniui neturint skaitmeninio pašto paskyros failas bus siunčiamas į centrinę spausdinimo stotį (nuotolinio spausdinimo gamyklą), kur laiškas bus spausdinamas, vokuojamas, ir siunčiamas įprastu popieriniu paštu.

Danija - naujos kartos skaitmeninis paštas (Next Generation Digital Post)

Sutartis su dabartiniu privačiu teikėju „e-Boks“ pasibaigs jau 2018 m. (su galimybe šią sutartį dukart pratęsti vieneriems metams), tad šiam įvykiui ruošiamasi rengiant naujos kartos skaitmeninio pašto projektą. Už projekto rengimą yra atsakinga Danijos finansų ministerija, o naujos kartos paštas pakeis dabartinį skaitmeninį paštą. Naujos kartos paštas pasižymės svarbiausių funkcijų pritaikymu vartotojams, sąsajomis su kitais e-valdžios sprendimais, tokiais kaip borger.dk, virk.dk bei savitarnos svetainėmis.

El. pranešimo gavėjai galės matyti, ar jų gauta žinutė reikalauja atsakymo, ar prisijungimo prie savitarnos sistemų. Siekiant užtikrinti, jog skaitmeninis paštas sėkmingai veiktų ir didelės apimties organizacijose (privačiame ir viešajame sektoriuje) bei pasiektų tikrąjį gavėją organizacijos viduje nepažeidžiant privatumo, kiekviena žinutė bus atitinkamai pažymima meta-duomenimis.

Danijos Skaitmenizacijos agentūra, pasakodama apie naujos kartos skaitmeninį paštą pabrėžia, jog šis turi būti sukurtas atsparus ateities pokyčiams (futureproof). Tai reiškia, jog atitinkami sudedamieji elementai turi būti ilgalaikiai, kuo labiau sumažinant poreikį pakartotinei sistemų integracijai susijusiai su sistemos teikėjo pasikeitimais. Pagrindiniai naujos kartos skaitmeninio pašto komponentai yra šie:

Vartotojo sąsaja (UI) - funkcijos privatiems asmenims ir įmonėms bus panašios arba tokios pačios, siekiant greitesnio prisitaikymo prie platformos. Naudodamiesi integruotomis savitarnos

sistemomis, privatūs asmenys ir verslo atstovai galės lengvai atnaujinti savo kontaktinę informaciją (telefono numerius, el. pašto adresus).

Paskirstymo (distribution) sistema - sąsaja, leidžianti pristatyti priimti, ir perkelti el. pranešimus. Paskirstymą sudaro šie elementai: pranešimo pristatymas, paieška, aktyvusis pranešimas (notification), persiuntimas, pranešimų techninių formatų konvertavimas, automatinė klasifikacija, saugus parašas (NemID ir NemLog-in sertifikatai).

Dokumentų ir duomenų talpykla (storage) - klientas (privatus asmuo ar įmonė) gali ne tik pasiekti gautus laiškus, įskaitant prisegamus dokumentus, bet ir siųsti laiškus, žymėti laiškus kaip skaitytus/neskaitytus/archyvuotus arba pridėti savo pastabas. Įvykių žurnalas (Event log) įrašo visus kliento atliekamus veiksmus: pranešimų pasiekimą, perskaitymą ir perkėlimą iš vieno komponento į kitą. Siuntėjas gali naudoti įvykių žurnalą, kad pamatytų kada el. pranešimas buvo pasiekiamas gavėjui (pagal Danijos viešojo skaitmeninio pašto įstatymą - Danish Public Digital Post Act). Gavėjas gali naudoti įvykių žurnalą norėdamas peržiūrėti savo paties veiksmus platformoje, ar tam tikrus siuntėjo veiksmus. Dar nėra nustatyta, kokią prieigą prie įvykių žurnalo turės viešosios valdžios institucijos. Kai kurioms institucijoms reikės pasiekti pagrindinius įvykius naudojantis valdymo API, kol kitoms reikės sistemų integracijos su įvykių žurnalu.

Naujos kartos nacionalinio skaitmeninio pašto („Digital Post 3“) formatas atitinka bendrą viešojo sektoriaus programų profilį ir padeda siuntėjams struktūrizuotai siųsti informaciją, o gavėjams efektyviau ją gauti. Formatas susideda iš keturių dalių:

1. el. „Digital Post“ žinutė;
2. prie el. žinutės prisegti failai;
3. pranešimas - failas, skirtas pranešti apie naują el. pranešimą, arba siųsti NemSMS;
4. meta-duomenys - praturtinti duomenys apie siuntėjo sukurtą pranešimą.

Vienas didžiausių pokyčių naujos kartos skaitmeniniame pašte - siekis vietoj sudarytos sutarties su „e-Boks“ į rinką įtraukti kitus privačius teikėjus²⁸. Privatiems subjektams (atsižvelgiant į dar nenustatytas sąlygas) turėtų būti sudaryta galimybė sukurti savo vartotojo sąsajas, skirtas „Digital Post“ pranešimams rodyti. Žinoma, portalai borger.dk ir virk.dk privalės ir toliau rodyti „Digital Post“ žinutes bendrojo rodyimo režimu.

Pasak Skaitmenizacijos agentūros, jei tretiesiems asmenims (nustačius saugumo reikalavimus) bus leidžiama kurti sąsajas su skaitmeniniu paštu, laiku atsirastų ir klientų/vartotojo sąsajų rinka, kuri kurtų produktus „Digital Post“ pranešimams rodyti. **Tai reiškia, kad piliečiai ir įmonės patys galės pasirinkti skaitmeninio pašto teikėją, geriausiai atitinkantį jų individualius poreikius.**

---

²⁸ <https://www.digst.dk/~media/Files/It-loesninger/Digital-Post/Consultation-documents.pdf>

Išvados

Šioje užsienio šalių gerųjų praktikų analizėje buvo pasirinkta analizuoti įvairių valstybių pavyzdžius, tose srityse, kuriose jos išsiskiria iš kitų valstybių. Todėl pasirinktos šalys, kurios pirmauja „Doing Business 2018“ pagal verslo pradžios rodiklius (Naujoji Zelandija, Kanada, Kinija, Gruzija bei Jamaika) bei išsiskiria iš kitų valstybių dėl inovatyvių sprendimų (Estija, Danija).

Kaip jau minėta analizės pradžioje, virtualios buveinės analogiško pavyzdžio nėra kitose valstybėse, tad šiame dokumente tirtos skirtingos priemonės, kurios galėtų būti virtualios buveinės dalimis. Šioje analizėje pristatoma geraisiais pavyzdžiais siekiama pagrįsti virtualios buveinės projekto įgyvendinimo naudą, parodyti galimus sprendimo būdus bei alternatyvas. Analizės metu naudoti įvairūs šaltiniai, kurie nurodyti tekste.